

Geliş Tarihi:23.10.2019 Kabul Tarihi:09.01.2020 Entry Date: 23.10.2019 Accepted: 09.01.2020

YUMUŞAK GÜÇ BAĞLAMINDA BOLLYWOOD FİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA

**An Analysis of Bollywood Movies in The Context of Soft Power: A Qualitative Research
on The Students of Communication Faculty of İnönü University**

Eylem ŞENTÜRK KARA*

Şeyma KOZLUKLU**

Özet

Yumuşak güç başkalarının düşüncelerini zorlamaya başvurmadan ya da baskı unsuru kullanmadan şekillendirmeyi ve değiştirmeyi ifade etmektedir. Yumuşak gücün başarılı bir şekilde hayata geçirilmesinde kültür, kilit bir rol oynamaktadır. Kültür sayesinde ülkeler bir cazibe yaratarak kendi istek ve beklentileri doğrultusunda kamuoyu oluşturabilmektedir. Kültürün en önemli unsurlarını içinde barındıran sinema bu bağlamda önemli bir yumuşak güç unsuru olarak kullanılmaktadır. Hollywood'un ardından dünyanın en güçlü sinema endüstrisi olarak kabul edilen Bollywood bugün dünyanın pek çok ülkesinde adından söz ettirmektedir. Bollywood sinemasına ait olan filmlerin popüler olması neticesinde Hint kültürüne ait olan pek çok unsur farklı ülke insanların kültürlerini etkiler hale gelmiştir. Son yıllarda ülkemizde de Hint film ve dizilerinin izlenirliğinde büyük bir artış yaşanmış dolayısıyla Hint kültürüne has olan birçok unsur (Hint kınası, kıyafetleri, takıları vs.) Türklerin hayatının bir parçası haline gelmeyi başlamıştır.

Bu araştırmada yumuşak güç bağlamında Bollywood filmlerinin Türk izleyicisinin perspektifinden değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Araştırma kapsamında Hint filmlerini seyreden Türk gençlerinin neden bu filmleri takip ettikleri, izlemiş oldukları bu filmlerin onların Hindistan'a ve Hint kültürüne bakışını ne yönde etkilediği, onlara göre Hint ve Türk kültürü arasındaki ne gibi benzerlikler ya da farklılıklar olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada Hint filmi seyreden ve İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesinde okuyan 20 kişi (10 kadın ve 10 erkek) örneklem olarak seçilmiş ve bu kişilerle derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yumuşak güç, Hint filmi, Hint kültürü, Türk kültürü, Bollywood, Hint sineması

Abstract

Soft power means shaping and changing others' opinions without compelling or using any pressure factors. In successfully actualizing soft power, culture plays a key role. With the help of culture, countries could form public opinion in accordance with their expectations and wishes by creating a charm. Movie sector, which

* Doç. Dr., İnönü Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, E-mail: eylem.kara@inonu.edu.tr

** İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi, E-mail: seymakozluklu@gmail.com

includes important culture elements inside, is used as an important soft power in this context. Accepted as the second most powerful movie industry after Hollywood, Bollywood makes its mark in several countries of the world. As Bollywood films become popular, many elements of Indian culture have started to influence cultures of people from different countries. Recently, Indian movie ratings have increased significantly, and accordingly, several elements unique to Indian culture (henna powder, Indian clothes, jewelries etc.) have begun to be a part of Turks' daily lives.

In this study, the aim is to analyze the Bollywood movies from the perspectives of Turkish audiences in the context of soft power. Within the scope of research, it is aimed to find out why Turkish teenagers watch Indian movies, what the differences between Indian and Turkish culture are from their perspectives, and how these movies influence their opinions about India and Indian culture. In the study, 20 students of Communication Faculty of İnönü University watching Indian movies are chosen as samples and in-depth interviews are carried out with them.

Key Words: Soft power, Indian movie, Indian culture, Turkish culture, Bollywood, Indian movie.

Giriş

Yumuşak güç başkalarının tercihlerini, zorlama ya da baskı kullanmadan şekillendirme, değiştirme ve dönüştürme becerisidir (Nye, 1990: 188). Yumuşak gücün temelini oluşturan ve ona en fazla hizmet eden unsurlardan biri kültürdür. Zira yumuşak güç bağlamında ülkeler kültürel anlamda bir cazibe yaratarak kendi istedikleri doğrultuda kamuoyu oluşturmayı hedeflemektedir (Nye, 2005a: 14-15). Cazibe ve benzemeye çalışma düşüncesinin önemli bir rol oynadığı bu yumuşak güç kullanımı uzun vadeli ve zor bir süreci beraberinde getirmektedir. Kültürün temelini oluşturan insanların yaşayış biçimleri, yeme içme alışkanlıkları, dili, eğitim anlayışı, siyasi değerleri, müziği gibi pek çok kültürel unsuru içinde barındıran sinema, yumuşak gücün en önemli araçlarından biri olarak ortaya çıkmaktadır. Diğer bir deyişle ülkelerin kültürel anlamda kısa sürede geniş kitlelere ulaşmasına hizmet eden sinema yumuşak güç kullanımı konusunda büyük bir rol oynayabilmektedir. Bu durumun bilincinde olan Amerika Birleşik Devletleri uzun yıllardır Hollywood sinemasını yumuşak güç unsuru olarak kullanmaktadır. Amerikan kültürünü ve yaşam tarzını bütün dünyaya pazarlayan Hollywood sineması (Mai ve Winter, 2006: 8) özellikle Amerika'nın iktisadi ve politik projelerini meşrulaştırma noktasında önemli bir misyon yürütmektedir (Gür, 2014: 2). Hollywood sinemasının ardından en güçlü film endüstrilerinden biri olarak kabul edilen Bollywood günümüzde yapmış olduğu hem nicel hem de nitel anlamdaki başarılı filmlerle dünyada adından söz ettirmeyi başarmıştır. Gerek Amerika'daki gerek Avrupa'daki çok sayıda ülkede büyük gişe başarılarına imza atan pek çok Hint filmi (Alexowitz, 2003: 177) ve bu filmlerde gösterilen Hint kültürüne has birçok unsur dünyada popüler hale gelmiştir. Birçok Avrupa ülkesinde Hint kıyafetleri, takıları, yiyecek ve içecekleri gibi çeşitli geleneksel ürünler Hintli olmayan kişiler tarafından satın alınmaya başlanmıştır. Ayrıca

Bollywood tarzı dansların ve Hint yemeklerinin öğretildiği kurslar açılmış ve internet ortamında da Bollywood ile ilgili çok sayıda internet sitesi, Facebook grubu da oluşturulmuştur. Ülkemizde de son yıllarda Hint filmleri ve dizilerin izlenirliğinde bir artış söz konusu olmuş (İzle7.com, 2019) ve dolayısıyla Hint kınası, kıyafetleri, takıları, baharatları gibi Hint kültürüne has unsurlar Türk izleyicisinin de hayatının bir parçası haline gelmeye başlamıştır.

Bu araştırmanın amacı yumuşak güç bağlamında Bollywood filmlerinin Türk izleyicilerin bakış açısından değerlendirmektir. Bu kapsamda Hint filmlerini seyreden Türk gençlerinin neden bu filmleri takip etme yoluna gittikleri, izlemiş oldukları bu filmlerin onların Hindistan ve Hint kültürüne bakış açılarını ne yönde etkilediği, onların bakış açısına göre Hint ve Türk kültürü arasındaki ne gibi benzerlikler ya da farklılıklar olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın örneklemini, Hint filmi seyreden ve İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesinde okuyan 20 kişi (10 kadın ve 10 erkek) oluşturmaktadır. Yaşları 21 ile 40 arasında değişen bu kişilerle problem merkezli görüşme yöntemi kullanılarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler sırasında tutulan kayıtlar çözümlenerek katılımcıların söylemleri birbiriyle kıyaslanmış ve önemli görülen ifadelerine doğrudan alıntılar yapılarak yer verilmiştir.

1.Yumuşak Güç

Uluslararası ilişkiler alanında en çok kullanılan kavramlardan biri olan “güç” fiziksel anlamda eldeki kuvvetlerin kullanılmasıyla ulaşılan verimlilik olarak tanımlanırken davranışsal anlamda istenilen sonuçlara ulaşmak amacıyla başkalarının davranışlarını değiştirme yeteneği olarak nitelendirilmiştir. Uluslararası ilişkiler boyutunda ise güç, bir devletin başka bir devleti normal şartlar altında istemeyeceği bir şeyi yapma noktasında etkileyerek yönlendirmesi olarak ifade edilmiştir (Tezkan, 2005: 137).

Güç kavramı sert ve yumuşak güç olarak ikiye ayrılmaktadır. Sert güç başkalarının normal şartlar altında yapmayacağı şeyleri tehdit ya da ödül vasıtasıyla onlara yaptırma olarak değerlendirilmiştir (Keohane ve Nye, 1998: 81-94). Bu durum sopa ve havuç benzetmeleriyle açıklanmıştır. İnsanların havuç yani ikna ve ödüllendirmeye ya da sopa yani tehdit ve zorla istenilen yönde yönlendirilebileceği vurgulanmıştır (Nye ve Welch, 2011: 57). Bu amaçla devletler tarafından en fazla ekonomik yaptırımların, baskıların ve askeri gücün kullanımı söz konusu olmaktadır.

Başkalarının tercihlerini sert güç kullanmadan şekillendirme fikrine dayanan yumuşak güç kavramı ilk olarak Joseph Nye tarafından 1990 yılında yayınlanan *Bound to Lead* isimli kitapta kullanılmıştır. Nye (2005b: 7-9) yumuşak güç kavramını zor kullanmadan ya da para vermeden kendi siyasi ideallerimiz ve politikalarımız doğrultusunda insanları cezbederek kendi istediklerimizi onların gözünde meşru gösterme yolu olarak tanımlamıştır. Diğer bir deyişle yumuşak güç, askeri ve ekonomik güç dışında ülkelerin başka ülkelerdeki insanları etkileyerek kendi istedikleri doğrultuda kamuoyu oluşturmak ve davranış değişikliği yaratmak amacıyla başvurulan bir yöntem olarak nitelendirilmektedir (Nye, 2011: 33).

Ülkelerin yumuşak güçleri kültür, politik değerler ve dış politika olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Kültür başkalarına cazip gelen fikir ve mekânlardan ibaretken politik değerler yurt içi ve dışındaki siyasi değerlerden oluşmakta dış politikalar ise bir devletin diğer devletler tarafından meşru ve ahlaki otorite olarak tanınması durumu olarak ifade edilmektedir.

Lee (2008: 6) yumuşak gücün kaynaklarının fikirler, ülke imajı, teori, gelenekler, söylemler, kültür, eğitim, yerel ya da küresel sembollerden oluştuğunu dile getirmiştir. Aydoğan (2011: 7) ise yumuşak gücün unsurlarını kültür, sanat, sinema, mimari, müzik, eğitim sistemi, rekabet ortamı, özgürlükler, demokrasi, insan kalitesi, sosyal sermaye ve tarihi birikim gibi unsurlardan oluştuğunu söylemiştir. Yumuşak gücün bu unsurlarını başka ulusları etkileme noktasında kullandığı en önemli araç günümüzde medyadır. Zira medya vasıtasıyla yumuşak güç unsurları geniş kitlelere daha etkili bir şekilde ulaşma imkânına sahip olabilmektedir. Diğer bir deyişle medya bir ülkenin değerlerine hayran olunmasına, refah seviyesi ve sunduğu fırsatlar konusunda o ülkeye özenilmesine, örnek alınmasına ve onu takip etmesine olanak sağlamaktadır. Hayranlık ve özenme durumu bir ülkenin cazibe merkezi haline gelerek zor kullanmadan ya da para vermeden toplumların etkilenmesine ve istenilen yönde kararlar alınmasına hizmet etmektedir (Nye, 2005b: 14-15). Bu bağlamda sinema kısa sürede çok sayıda insana ulaşması ve etkili bir araç olması sebebiyle yıllardır kullanılmaktadır. Filmlerin sahip oldukları bu gücü ilk keşfeden Amerikalılar, Hollywood sinemasını çok önemli bir yumuşak güç silahına dönüştürerek onu kullanmıştır. Bu gücün farkına varan diğer bir ulus da Hintlilerdir. Onlar da Hint kültürüne ait olan unsurların yoğun bir şekilde kullanıldığı Bollywood filmleriyle Hollywood'u takip etmiştir (Yıldırım, 2012: 17-18).

2. Bollywood

Hint sinemasını ifade etmek amacıyla kullanılan Bollywood, Bombay ve Hollywood kelimelerinin birleştirmesinden oluşan bir kavram olarak ortaya çıkmıştır (Pestal, 2007: 6; Goerke, 2010: 8). 1970'lerin sonunda kullanılmaya başlanan bu kavram 1990'lı yıllarda dile yerleşmiştir (Majumder, 2009: 146). Bollywood kavramı, her ne kadar tüm Hint sinemasının ifade etmek için kullanılsa da aslında sadece Bombay (Mumbai) merkezli Hindi (Hintçe) ve Urdu dillerinde çekilen filmleri kapsamaktadır. Hindistan'da Bombay dışında pek çok merkezde genellikle farklı yerel dillerde (Hindi, Tamil, Bengali vs.) çekilmiş filmler bulunmaktadır (Krauß, 2007: 18). Bunlar Kollywood, Tollywood gibi isimlerle anılmaktadır. Sadece Bombay merkezli Bollywood sineması yılda yaklaşık olarak 1000 film üretmektedir ve bu sayısı Hollywood sinemasının yaklaşık iki katına denk gelmektedir. Bollywood filmleri iç piyasada büyük bir ilgi ile karşılanırken bunların pek çoğu yurtdışına da ihraç edilmektedir. Bu filmler özellikle Ortadoğu, Uzakdoğu (Singapur, Endonezya, Çin gibi) ve Afrika ülkelerinde büyük bir beğeni görmektedir (Hürriyet Gazetesi, 2008).

Hint sinemasının "Raja Harishchandra" (Kral Harischandra) adlı ilk filmi, 1913 yılında "Hindistan Sinemasının Babası" olarak bilinen yapımcı-yönetmen-senaryo yazarı Dhundiraj Govind Phalke tarafından beyaz perdeye uyarlanmıştır. Phalke hem bu filmde hem de diğer filmlerinde Hint öykülerini ve geleneklerini sessiz sinema formatında izleyicilerin beğenisine sunmuştur (Alexowitz, 2003: 42-43). İkinci Dünya Savaşı'nın ardından gelişimini devam ettiren Bollywood Bengalli yönetmen Satyajit Ray'in çektiği filmler sayesinde ismini uluslararası arenada duyurmaya başlamıştır (Kemp, 2014: 212). 1950'li yıllara gelindiğinde Hint sineması Batı dünyasında özellikle Almanya'da daha fazla ön plana çıkmıştır.

1951 yılında ünlü Hint sinema oyuncusu ve yönetmeni Raj Kapoor'un *Avare* (Awara) adlı filmi hem ülkemizde hem de Çin, Romanya ve Sovyetler Birliği gibi birçok ülkede adını duyurmuş ve büyük gişe başarısı elde etmiştir (İri, 2013: 2; Aydoğmuş, 2015). Soğuk Savaş sırasında, özellikle eski Sovyetler Birliği'nde, Hint yapımı filmler çok popüler bir hale gelmiştir. Raj Kapoor'un *Avare* ve *Jagte Raho* (Bir Yudum Su) filmleri bu ülkede çok sevilmiştir. Bu durum iki ülke arasındaki siyasi ve ekonomik ilişkileri de olumlu yönde etkilemiştir (Goerke, 2010: 21). Hint filmlerinin Sovyetler Birliği'nde popüler olması Sovyet Askeri Yönetimi'nin kontrolü altında kurulmuş olan Doğu Almanya'da da bu filmlerin seyredilmesini sağlamıştır. 1990'lı yıllara gelindiğinde Almanya'da faaliyet gösteren Asia

Shop olarak adlandırılan pek çok işletmede (Goerke, 2010: 22) ve Türk dükkânlarında Hint filmleri videokaset olarak sinemaseverlerin beğenisine sunulmaya başlamıştır.

2009 yılına gelindiğinde Kuch Hota Hai, Kabhi Khushi Kabhie Gham, Main Hoon Na, Veer Zaara, Kabhi Alvida Naa Kehna, Om Shanti Om, 3 Idiots, My Name is Khan gibi filmler başta Almanya, İngiltere ve Amerika'da büyük gişe başarıları elde etmeyi başarmıştır (Goerke, 2010: 24-27). İnsanların Hint sinemasına bu kadar ilgi göstermesi neticesinde Hint kıyafetleri, takıları, çeşitli Hint filmlerinin CD'leri, kitapları, magazin dergileri, yemek kitapları piyasaya sunulmuştur. Özellikle Bollywood tarzı dans ve yemek kursları yoğun ilgi görmüştür. Avrupa'da Bollywood sinemasına yönelik oluşan bu merak ve hayranlık durumu neticesinde bu konu bilim dünyasının da ilgisini çekmiş bu alanla ilgili çok sayıda akademik çalışma ortaya çıkmıştır (Alexowitz, 2003; Pestal, 2007; Krauß, 2007; Majumder, 2009 gibi).

Almanya'da yayınlanan Taz Gazetesi'nin haberine göre Hint filmlerinin kültürel anlamda Almanlara yabancı olmasına rağmen hem Almanlar hem de bu ülkede yaşayan Müslüman göçmenler (bilhassa Türkler) tarafından büyük bir beğeni ile takip edilmesi neticesinde bu ülkede faaliyet gösteren Hint dükkânlarına karşı yoğun bir ilgi durumu ortaya çıkmıştır. Bu kişiler bu dükkânlara giderek Hint kıyafetlerini, takılarını, kınalarını, yiyecek ve içeceklerini satın almaya başlamıştır (Wierth, 2006).

Bollywood sinemasına duyulan yoğun merak duygusunun etkisiyle Hint sineması ve kültürü hakkında daha fazla bilgi edinmek isteyen kişilere yönelik olarak İngilizce, Almanca, Türkçe olmak üzere farklı dillerde faaliyet gösteren çok sayıda web sitesi (www.bollyturk.com, www.bollywoodfanatikleri.com vb.) ve Facebook grupları (bollywood Türkiye, bollywood fanatikleri, bollywood fan Türkiye vb.) kurulmuştur. Hatta Bollywood sinemasının sevilen aktörleri ve aktrislerini daha iyi tanımak, onların güncel faaliyetleri hakkında bilgi almak ve vermek amacıyla daha spesifik çok sayıda web sitesi ve Facebook grubunun da kurulması söz konusu olmuştur.

3. Bollywood Filmlerinin Karakteristik Özellikleri

Bollywood filmleri gerek hikâyesi gerekse içinde barındırdığı pek çok kültürel unsur (dil, kıyafet, takı, nesnelere, jest ve mimikler) nedeniyle batı tarzında çekilmiş filmlerden farklılık göstermekte ve karakteristik bir yapıya sahiptir. İlk bakışta bu filmlerde dikkati çeken en önemli kültürel unsurlardan bir tanesi Hintlilerin geleneksel kıyafetleridir. Bu filmlerde kahramanlar batı tarzında kıyafetlerin yanı sıra çok çeşitli geleneksel kıyafetlerle de

sunulmaktadır. Bu kıyafetler kişilerin sosyal statüsü, mesleği, geldiği bölge, medeni hali ve diniyle ilgili pek çok ipucunu içinde barındırmaktadır. Örneğin evli ve Hindu olan kadınlar genelde yaklaşık 110 cm genişliğinde 5 ile 9 metre arasında değişen uzunlukta dikişsiz bir kumaştan oluşan *sari* giymeyi tercih ederken bekâr olan kızlar ve özellikle Müslümanlar *punjabi* adı verilen bir giyim tarzını yeğlemektedir. Bu kıyafet şalvar, uzun bol bir tunik ile elbisenin kumaşından yapılmış geniş bir şaldan (*dupatta*) oluşmaktadır. Özel günlerde bekâr kızlar *lengha choli* olarak adlandırılan göbeği açıkta bırakan kısa bir bluz, işlemeli uzun bir etek veya pantolon ile bir şaldan oluşan kıyafet de giymektedir (Indianglamour, 2012; Ingridswelt 2012). Hintli erkekler de tıpkı kadınlar gibi uzun bir tunikten ve şalvardan oluşan sade kıyafetler kullanmaktadır. Ayrıca Hintli erkeklerin günlük hayatlarında *kurta* (uzun yakasız gömlek ile pantolon), *dhotis* (erkeklerin bellerine bağladıkları kumaş) gibi çok sayıda geleneksel kıyafetleri vardır (Indianglamour, 2012). Filmde bazı erkekler başlarında kavuğa benzeyen türbanlar takmaktadır. *Dastar*, *pag*, *keski*, *pagri* veya *pagadi* gibi çeşitli isimlerle anılan bu türban takan kişinin sosyal sınıfını, kastını, mesleğini, geldiği bölgeyi veya dinini belirten önemli bir semboldür (Ingridswelt, 2012).

Hint filmlerinde geleneksel anlamda kültür ve şiir dili olarak bilenen Urdu'nun önemli bir etkisi söz konusudur. Özellikle Bollywood'da kullanılan film müziklerinde *ghazal* (Urdu edebiyatının en önemli şiir biçimi) ve *qawwālī* (Sufi geleneğinin dini müzik türü) sıklıkla yer almaktadır (Gaenzle, 2009: 50-54).

Hint kültürünün ayrılmaz bir parçası olan müzik ve dans Bollywood filmlerinin de en önemli unsurunu oluşturmaktadır. Her filmde 5 ile 10 dakika arasında süren en az 5 en fazla 8 şarkı yer almaktadır (Uhl, 2004: 22). Bu şarkılar, çoğunlukla yurtdışında çekilmiş olan görüntüler eşliğinde sunulmakta ve filmlerdeki karakterlerin duygusal dışavurumlarına hizmet etmektedir. Şarkıların içeriğinde genellikle aşk, yurtseverlik ve mitolojik anlatılar yer almaktadır. Özellikle filmlerde milli ve dini bayramlarda duygular müzik ve dans eşliğinde sunulmaktadır. Dansla birlikte söz ile ifade edilemeyen pek çok duygu görselleştirilmektedir. Her dans hareketinin kimi zaman dini kimi zaman ise mitolojik bir anlamı bulunmaktadır. Hint filmlerinin içinde yer alan şarkılardaki dansların koreografileri izleyicilerin bu figürleri taklit etmelerini sağlayacak kolaylıkta oluşturulmaktadır. Çoğunlukla klasik Hint halk danslarının figürlerine yer verilen bu koreografilerde 1980'li yıllardan sonra Latin Amerika ve Michael Jackson tarzı figürler de eklenmiştir (Brockmann, 2002: 61).

Her Hint filminin müziği özel olarak hazırlanmaktadır. Filmlerden kesilerek bağımsız olarak video klip haline getirilen bu şarkılar film vizyona girmeden 2-3 hafta önce radyo ve televizyon kanallarında gösterilerek izleyicilerin beğenisine sunulmaktadır. Bu durum Hint filmlerinin reklam kampanyasının önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Zira film müziğinin başarısı filmin daha iyi pazarlanmasında ve izlenmesinde büyük bir etkiye sahiptir (Alexowitz 2003: 73; Goerke, 2010: 13).

Müzik, Hint sineması için çok önemli bir gelir kaynağıdır. Filmlerdeki şarkılar geçmişte bizzat oyuncular tarafından seslendirilmiş olsa da 1950’li yıllardan itibaren bu durum değişmiştir (Alexowitz, 2003: 79). Günümüzde Hint filmlerindeki karakterleri canlandıran oyuncuların neredeyse hiçbiri film şarkılarını kendi sesleriyle seslendirmemektedir. Zira bu şarkılar Hindistan’da “playback şarkıcılar” olarak anılan ünlü müzisyenler tarafından seslendirilmektedir. Bu durum izleyiciler tarafından da bilinmekte ve playback şarkıcılar Hindistan’da “süper star” olarak nitelendirilmekte ve büyük değer görmektedir. Hindistan’ın en önemli playback şarkıcıları olarak Lata Mangeshkar ve Asha Bhosle adlı kardeşlerdir (Goerke, 2010: 14). Bu kişiler seslendirdikleri binlerce film müziği sayesinde Guinness Rekorlar Kitabı’na girmeyi de başarmıştır (Indiatoday, 2011).

Din, Hint toplumunda çok önemli bir yere sahiptir ve bu nedenle Bollywood filmlerinde dini nitelikte içerikler, inançlar ve ritüeller çok sık bir şekilde yer almaktadır. Hindistan’da neredeyse dünya üzerinde yer alan her dine mensup insan bir arada yaşamaktadır. Bu sebeple Hindistan, filmlerde genellikle farklı dinlere mensup insanların barış içinde beraber yaşadığı bir ülke olarak gösterilmektedir. Bu durum siyasi, sosyal ve dini nedenlerle çalkantılı dönemler yaşayan Hintli seyirciyi rahatlatan bir durum olarak nitelendirilmektedir. Bu bağlamda eski Hint tiyatro geleneğinin bir parçası olan izleyiciyi mutlu ve pozitif evine yollama düşüncesi günümüz Bollywood filmlerinde de hayat bulmaktadır (Rusch, 2012: 18). Bollywood filmlerinde kimi zaman toplumsal sorunlara da atıf yapılarak her şeyin sonunda yoluna gireceği bir dünya, kültürel ve dini motiflere vurgu yapılarak anlatılmaktadır. Dini nitelikli olmayan filmlerde dahi ahlaki değerler ve fikirlere yer verilerek filmin hikâyesinde bunların altı çizilmektedir. Bu açıdan bakıldığında Dwyer’a göre sunulan manevi değerler nedeniyle her bir Bollywood filmi aslında dinsel bir nitelik taşımaktadır. Dwyer (2009: 141-161) Hint sinemasında ilahi varlık ile topluluk arasındaki ilişkinin vurgulandığını dolayısıyla birey, aile ve toplum vasıtasıyla ideal toplum yaratmanın yolunun gösterilmeye çalışıldığına işaret etmektedir.

Hindistan'da yaşayan insanların çoğunluğu Hinduizm inancına sahiptir. Bu inanca göre tanrılar ailelerin koruyucusu olarak nitelendirilmekte ve aileyi bir arada tutan en önemli unsur olarak tanımlanmaktadır (Erdentuğ, 1985: 203). Zira bu inanca mensup insanların tanrılara, içinde yaşadığı topluma bilhassa ailesine karşı yerine getirmesi gereken birtakım sorumlulukları vardır (Alexowitz, 2003: 24). Bu nedenle dini açıdan büyük önem taşıyan bayramlar, ritüeller ve davranışlar Hint filmlerinin hikâye örgüsü içerisinde büyük bir öneme sahiptir. Diwali (Işık Bayramı), Karwa Chauth (kadınların eşlerinin uzun ömürlü olmaları için oruç tuttıkları bayram), Holi (Renk Bayramı) gibi bayramlar ve bu bayramların kutlama ritüelleri hemen hemen her Hint filminde yer almaktadır. İlk başta Hint kültürüne yabancı olan kişiler tarafından bu bayram ve ritüellerin tam olarak ne anlama geldiği bilinmese de farklı Hint filmlerinin izlenmesiyle bu bayramların ve uygulanan ritüellerin Hintliler açısından ne kadar büyük önem arz ettiği anlaşılabilir.

Hint filmlerinde sıklıkla düğün seremonilerine de yer verilmektedir. Bilhassa düğün hazırlıkları; evlerin süslenmesi, geleneksel tatlıların ikram edilmesi, kına geceleri, gelin ve damat tarafında yer alan genç kız ve erkeklerin şarkılar ve danslar eşliğinde atışmaları bu filmlerde sıklıkla tematize edilmektedir.

Hint toplumunda dinin önemli bir yer tutması durumu cinsiyetler arasındaki ilişkilerde de kendisini göstermektedir. Bollywood filmlerinde kadın karakter erkek karakterden daha güçsüz olarak yansıtılmakta ve annesi, eşi, ya da kızı olarak daima erkeğin yanında yer almaktadır. Filmlerde sürekli olarak erkeğin ön planda sunulduğu ataerkil bir anlayışın altı çizilmektedir (Krauß, 2007: 73). Kadın özellikle anne olarak namuslu, muhafazakâr ve kendisini eşi ve ailesi için feda etmeye hazır bir şekilde temsil edilmektedir. Diğer bir deyişle bu filmlerde idealize edilmiş olan Hintli kadın tiplmesi yansıtılmaktadır. Kadın Hint toplumun kendisine vermiş olduğu sınırlar çerçevesinde hareket ederek Hint değerlerinin ve geleneklerinin varlığının sürdürülmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Tieber, 2007: 32). Anne figürü birlik beraberliği, ulusal gururu ve Hint geleneğinin devamlığını ifade etmektedir. Bu durum eski ve yeni Hint filmlerinde hep yinelenmektedir (Goerke, 2010: 15). Ailenin babası ya da en yaşlı erkeği aile içinde ayrıcalıklı bir konuma sahiptir ve son kararları hep o vermektedir (Goerke, 2010: 15). Aile içinde erkek çocukları da kız çocuklarına göre daha ayrıcalık bir konuma sahiptir (Krauß, 2007: 82).

Hint filmlerinde genelde klişe tiplerle toplumsal roller temsil edilmektedir. Aile içinde gelenek ve göreneklerine bağlı (baba ve anne) ve modern (vamp kadın tipleri ile asi evlat) rollerin sürekli olarak karşı karşıya gelmesi durumu söz konusudur.

Hint filmlerinde erkek karakter filmlerin başkahramanı olarak sunulmakta ve filmin hikâyesi onun üzerine kurgulanmaktadır. Erkek karakterler cesur, fedakâr, sadık ve vatansever olarak temsil edilmektedir. Tanrı'nın kötülere karşı verdiği mücadeleyi kazanması için çabalamaktadır. Tıpkı Mahabharata ve Ramayana gibi mitolojik destanlardaki tanrı Ram karakteri gibi ailesine bağlı, sadık, fedakâr, annesinin sözünü dinleyen iyi evlat ve duyarlı bir eş olarak sunulmaktadır. Bu durum gerçek hayatta da Hintli erkeklerin örnek almasını sağlayacak şekilde tasvir edilmektedir (Gangar, 2002: 40; Alexowitz, 2003: 28). Erkek karakterin en temel amacı annesini mutlu etmektir. Batı filmlerinden farklı olarak erkek kahraman kendisini sözlü olarak değil, beden diliyle ifade etmektedir. Özellikle filmin içinde yer alan şarkılarda danslarıyla duygularını açığa vurmaktadır (Goerke, 2010: 14-15).

Hint filmlerinde iyilik ile kötülük arasında açık bir ayrım söz konusudur. Erkek kahramanın karşısında yer alan anti kahraman kötülüğün somutlaşmış hali olarak sembolize edilmekte, Hint gelenek ve değerlerinin düşmanı olarak tasvir edilmektedir. Bu karakter giyim kuşam, jest ve mimikleriyle iyi kahramandan farklılık göstermektedir. Aynı durum kadın kahramanlar için de geçerlidir. Anti kadın kahraman çoğunlukla daha modern ve özgür olarak sunulmakta batılı giyim tarzını benimsemiş fazla makyaj yapan ve sigara içen bir kişi olarak yansıtılmaktadır. Genellikle bir ailesi yoktur ve Hint değerlerinden yoksundur (Gahlot, 2002: 287). Hint filmlerinin başlangıcında modern, özgür olarak sunulan batılı kıyafetler içerisinde boy gösteren iyi kadın karakter evlendikten sonra mini etek yerine *sari* giyerek izleyicilerin karşısına çıkmaktadır (Shedde, 2002: 17). Bu bağlamda öze dönüş dolayısıyla geleneksel Hint kadınına doğru bir dönüşüm söz konusudur.

Hint filmlerinde genellikle aşk en fazla işlenen konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu filmlerdeki aşk imgesinin kaynağını Hinduizm tanrılarından biri olan Krishna ile sütçülük yaparak geçimini sağlayan Radha'nın arasındaki aşk oluşturmaktadır. Hint filmlerinde hep onların hikâyesi ve yaşadıkları maceralar yeniden canlandırılmaktadır. Tıpkı Krishna ve Radha gibi filmlerdeki kahramanlar da aşka ulaşmak ve mutlu olmak için çeşitli engelleri aşmak zorundadır (Buchacher, 2004: 4). Zorla evlendirilmenin yaygın olduğu Hindistan'da gençlerin ailelerini ikna ederek sevdikleri kişilerle evlenmeye çalışmaları da filmlerde sıklıkla işlenmektedir.

Yukarıda bahsedildiği üzere Hindistan'da gençlerin evlenecekleri kişilerin aileleri tarafından seçilerek evlendirilme esasına dayalı görücü usulü evlilik anlayışı çok yaygındır. Ebeveynler çocuklarına eş seçerken ilk aşamada kast sistemini dikkate almaktadır. Çünkü Hinduizm inancına göre ancak aynı kasttan gelen insanların birbiriyle evlenmesi uygun görülmektedir. Ayrıca düğün tarihi belirlenirken evlenecek olan kişilerin doğum tarihlerine göre Hintli rahipler tarafından uygun bir tarih belirlenmektedir. Bu durum pek çok filmde gösterilen düğün hazırlıkları esnasında sıklıkla vurgulanmaktadır. Hindistan'da erkek tarafına çeyiz parası adı altında Türkiye'deki başlık parasına benzer ödeme yapılmaktadır. Bu durum da Hint filmlerinde sıklıkla tematize edilmektedir. Birçok Hint filminin hikâye örgüsü içerisinde kızlarının evlenmesini sağlamak adına aileler büyük fedakârlıklar yaparak bu çeyiz parasını ödemeye çalışmaktadır.

4. Araştırma

Daha önceden bahsedildiği üzere Hint filmlerinin hem dünyada hem de Türkiye'de bu kadar popüler hale gelmesi bilim dünyasının da ilgisini çekmiş ve konuyla alakalı çeşitli çalışmalar yapılmaya başlanmıştır (Alexowitz, 2003; Pestal, 2007; Krauß, 2007; Tieber, 2007; Majumder, 2009; Goerke, 2010; Şentürk Kara, 2013; Yıldırım vd., 2016; Dural, 2018; Güneş, 2019 vb.). Yapılan literatür taraması neticesinde yumuşak güç bağlamında Bollywood filmlerinin Türk izleyiciler tarafından takip edilme ve değerlendirme eğilimlerinin yanı sıra bu filmlerin izleyiciler üzerindeki etkisiyle ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bu çalışmada Hint filmlerinin Türk izleyiciler tarafından takip edilme nedenleri, bu filmlerin izleyicilerin Hindistan ve Hint kültürüne bakışını ne yönde etkilediği, bu kişilerin perspektifinden Hint ve Türk kültürü arasında ne gibi benzerlikler ya da farklılıklar olduğu tespit edilme yoluna gidilmiştir.

4.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada Bollywood yapımlarının Türk gençleri tarafından neden takip edildiğini tespit etmek ve bu filmlerle ilgili düşünceleri hakkında derinlemesine bilgi edinmek amacıyla yarı yapılandırılmış soru formu hazırlanarak problem merkezli görüşme yöntemi ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesinde okuyan ve Hint filmi seyreden 10 erkek ve 10 kadın olmak üzere toplam 20 kişi ile görüşülmüştür. Görüşmelerin 18'i katılımcıların okullarında bulunan sessiz mekânlarda, 2 tanesi ise şehir merkezinde bir kafede gerçekleştirilmiştir. Görüşmecilere isimlerinin gizli

tutulacağı garantisi verildikten sonra rızaları alınarak görüşmeler sırasında ses kaydı alınmıştır. Araştırma kapsamında öncelikle görüşmecilere çalışma konusu hakkında bilgi verilmiştir. Bu bağlamda görüşmecilere kendilerine yöneltilen soruların doğru ya da yanlış bir cevabının olmadığına vurgu yapılarak konuyla ilgili kişisel fikirlerini dile getirmeleri gerektiğinin altı çizilmiştir.

Görüşme sırasında elde edilen verilerin analizini kolaylaştırmak amacıyla detaylı notlar tutulmuştur. Araştırma verileri sunulurken araştırmaya katılanların isimleri değiştirilmiş ve görüşleri kıyaslanarak çarpıcı ifadelerine çalışmada yer verilmiştir.

4. 2. Örneklem

Araştırmanın örneklemini Malatya ilinde yaşayan, İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesinde okuyan, Hint filmi seyreden yaşları 21 ile 40 arasında olan 10 kadın ve 10 erkek olmak üzere 20 kişi oluşturmaktadır. Görüşmecilerin tamamı bekâr olup 10 tanesi Malatyalı, 2'si Elazığlı, 2'si Hataylı, diğerleri ise Adıyaman, Van, Diyarbakır, Hakkâri, Şanlıurfa ve Orduludur. Görüşmecilerden 11'i 4. sınıf, 4'ü 2. sınıf, 3'ü 1. sınıf, 2'si ise 3. sınıf öğrencisidir.

Tablo 1. Deneklerin Sosyodemografik Özellikleri

Cinsiyet	Adı	Yaşı	Medeni Hali	Memleketi	Devam ettiği sınıf
Kadın	1.Beril	24	Bekâr	Malatya	3.sınıf
	2.Büşra	23	Bekâr	Hatay	4.sınıf
	3.Demet	30	Bekâr	Elazığ	3.sınıf
	4.Esma	24	Bekâr	Malatya	4.sınıf
	5.Firuze	23	Bekâr	Malatya	4.sınıf
	6.Hacer	21	Bekâr	Şanlıurfa	2.sınıf
	7.İpek	40	Bekâr	Malatya	1.sınıf
	8.Özge	24	Bekâr	Diyarbakır	4.sınıf
	9.Pakize	23	Bekâr	Hakkâri	1.sınıf
	10.Serap	22	Bekâr	Malatya	2.sınıf
Erkek	1.Alper	25	Bekâr	Malatya	1.sınıf
	2.Cengiz	28	Bekâr	Elazığ	4.sınıf
	3.Doğukan	24	Bekâr	Ordu	4.sınıf
	4.Emre	25	Bekâr	Malatya	4.sınıf
	5.Eyüp	25	Bekâr	Adıyaman	4.sınıf
	6.Fatih	23	Bekâr	Hatay	4.sınıf
	7.Ömer	24	Bekâr	Malatya	2.sınıf
	8.Samet	26	Bekâr	Malatya	4.sınıf
	9. Zafer	36	Bekâr	Malatya	4.sınıf
	10.Şenol	23	Bekâr	Van	2.sınıf

5. Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde yapılan araştırma sonucunda elde edilen veriler, dört başlık altında sınıflandırılarak ortaya konulmaya çalışılmıştır.

5.1. Hint Sineması ile Tanışma

Görüşmecilerin Hint sinemasıyla tanışma hikâyelerini öğrenmek amacı ile onlara ilk olarak “Hint filmlerini izlemeye nasıl başladınız?” sorusu yöneltilmiştir. Görüşmecilerden 13’ü akraba veya arkadaş tavsiyesi neticesinde bilinçli bir şekilde merak duygularını gidermek amacıyla bazı Hint filmlerini izlemeye yöneldiklerini belirtmiştir. 5 görüşmeci bir nevi zoraki bir şekilde bu filmleri seyrettiklerini dile getirmiştir. 2 görüşmeci ise sadece zaman geçirmek amacıyla süresi uzun olan bu filmleri izlemeye başladıklarını söylemiştir.

Tavsiye üzerine Hint filmi izlemeye karar verdiğini açıklayan görüşmecilerin tamamına yakını ilk olarak Aamir Khan’ın “3 Idiots” filmini izlediklerini söylemiştir. Bu filmin ardından Hint sinemasına karşı duydukları ilginin arttığının altını çizen görüşmecilerden bazıları bu durumu şu cümlelerle özetlemiştir:

***Firuze:** “Birkaç yıl önce arkadaş tavsiyesiyle başladım. Ondan önce izlemiyordum. Aamir Khan filmleri izleyerek başladım.”*

***Serap:** “Kuzenimin Aamir Khan’ın 3 Idiots filmini önermesiyle başladı. O filmi izlediğimde çok etkilenmişim ve açıkçası çok da kaliteli bir yapımdı. O filmden sonra diğer Hint filmlerini de izlemeye başladım.”*

***Esmâ:** “Kuzenimin tavsiyesi ile başladım, ilk Aamir Khan filmleri izleyerek başladım.”*

***Emre:** “Lise 3’te tek kelime İngilizce bilmeyen arkadaşımın, sınıfta İdiot lafını kullanmaya başlamasından sonra 3 Idiots Hint filmini merak edip izlemek zorunda kaldım.”*

***Alper:** “Hint filmlerine arkadaşım ile Aamir Khan filmleri izleyerek başladım. İlk izlediğim film 3 Idiots olup mühendisliği anlatması ile dikkatimi çekmişti. Ben de mühendis olmak isterdim küçükken ve film de mühendisliğin güzel yönlerini anlatıyordu. Çok severek izlemiştim. Defalarca da izledim.”*

***Samet:** “3 Idiots filmi ile başladım. Arkadaş tavsiyesi ile izledim. Daha sonrasında Hint filmlerinin Hollywood’la yarıştığını okuyunca daha da ilgim arttı ve farklı Hint filmlerini de izlemeye başladım. Beni en çok Hint sinemasına çeken toplumsal gerçekliği anlatmasıydı. Bizim Yeşilçam’daki hava vardı. Dizilerini izlemedim izlemem de sineması ve dizileri bambaşka kurgularda, kalitesiz.”*

Arkadaş tavsiyesi ile Hint filmi izlemeye başladığını dile getiren Samet Hint filmlerini hem Hindistan'ın toplumsal yapısını gerçekçi bir şekilde sunması hem de Yeşilçam tadında bir anlatım ortaya koyması nedeniyle beğendiğini dile getirerek bundan ötürü bu filmleri izlemeye devam ettiğini vurgulamıştır. Samet'in açıklamalarında dikkati çeken nokta onun Hint filmleri ile dizilerini aynı şekilde kategorize etmemesidir. Zira o her ne kadar Hint dizilerini seyretmese de bu dizileri filmlerden farklı olarak nitelendirmiş onları kurgu noktasında yetersiz ve kalitesiz olarak değerlendirmiştir.

Görüşmecilerden 2'si tavsiye neticesinde kendilerinde oluşan merak duygusunu gidermek amacıyla değil de birilerinin kendisine bizzat izlettirmesiyle Hint sinemasıyla tanıştığını ifade etmiştir.

Cengiz: “Aslında biraz tesadüf oldu, diyebilirim. Yurtta kaldığım dönemlerde, oda arkadaşlarım sürekli Hint filmi izliyordu. Bir gün beni de izlemeye davet ettiler ve o günden sonra izlemeye başladım.”

Hacer: “Öğretmenim lise zamanında derste izlettirmişti. O zaman sevdim, verdiği mesajlar ilgimi çekmişti.”

3 görüşmeci ise çocukluk döneminde aile büyükleriyle beraber ve onların etkisiyle bu filmleri izlemeye başladığını dile getirmiştir. Bu görüşmeciler bu durumu şöyle aktarmıştır:

Büşra: “Daha çok benim abla seviyordu. O sürekli izliyordu evdeyken. Dansları falan çok hoşuma gidiyordu. Benim de öyle ilgimi çekti. İzlemeye başladım.”

İpek: “İlk Avare filmini izlemiştim aile büyükleriyle beraber. Tabi o zamanlar çok küçüktüm.”

Zafer: “Hint filmlerini izlemeye komşu teyzelerin bizim eve gelip bizimkilerle birlikte seyretmesiyle başladım. O dönemde 2-3 kanal vardı. O zaman HBB diye bir kanal vardı. Sürekli Hint filmi, Hint dizileri gösteriyordu. Komşu teyzeler her Allah'ın günü gelir, izler muhabbetini yapardı. Severek izlerdik. Defalarca da izledim. O zamandan gelen bir alışkanlık. Geçmişe dönük özlemden izliyorum şu anda. Bir de mecburiyet vardı tabi evde izleniyordu, biz de izliyorduk. Bize zamanında güzel geliyordu onların kıyafetleri, müzikleri, hareketleri. Bizim Türk sinemasında olmayan şeylerdi bunlar. Hani adamların renk renk kıyafetleri saçları konuşurken ki hareketleri bile dikkat çekiyordu.”

Yukarıdaki söylemlere bakıldığında Zafer'in diğer iki görüşmeciden farklı olarak çocukluğunda özel kanalların Türkiye'de yeni faaliyet geçtiği dönemde HBB kanalında

gösterilen Hint filmlerini çoğunlukla evdeki büyüklerinin bu filmleri izlemesinden dolayı mecburiyetten takip etmek zorunda kaldığı görülmüştür. Bu duruma rağmen Zafer o dönemde bu filmlerde Türk filmlerinden farklı olarak gösterilen müzik, beden dili ve kıyafetlerin kullanmasını beğendiğini dile getirmiştir. Şimdilerde ise Zafer'in bu filmleri geçmişe karşı duyduğu özlemi gidermek amacıyla takip etmesi dikkat çekici bir durum olarak yorumlanabilir.

Araştırmaya katılan görüşmecilerden sadece ikisi Hint filmlerinin uzun süreli olması nedeniyle seyretmeyi tercih ettiklerini dile getirmiştir. Zira Demet ve Doğukan boş vakitlerini değerlendirmek ve zaman geçirmek amacıyla bu filmleri izlemeye yöneldiklerini şöyle ifade etmiştir:

Demet: “Üniversite döneminde okuldan artakalan zamanlarda izliyordum. Çünkü uzun süreli filmlerdi yani başlangıçta zamanımı değerlendirmek amaçlı başladım.”

Doğukan: “Canım çok sıkılmıştı, Hint filminin uzun olması ilgimi çekti. İlk izlediğim film 3 saatti. Ondan sonra Hint filmlerini izlemeye başladım.”

Görüşmecilerin Hint filmlerini hangi iletişim aracı vasıtasıyla takip ettiklerini belirlemek amacıyla onlara “Hangi kitle iletişim aracı ile Hint filmlerini seyrediyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya görüşmecilerin tamamına yakını “internet üzerinden bu filmleri takip ediyorum” yanıtını vermiştir. Görüşmecilerden 19’u bilgisayardan 1’i ise çoğunlukla Hint filmlerini telefonda izlediğini söylemiştir.

Ömer: “İnternet aracılığıyla bilgisayardan izliyorum.”

Firuze: “Bilgisayar ama çoğu zamanda telefonda izliyorum. Telefon her an yanımda olduğu için çok alakasız bir ortamda açar filmimi izlerim.”

Görüşmecilere düzenli bir şekilde Hint filmlerini takip edip etmedikleri sorulmuştur. Katılımcıların tamamı güncel Hint filmlerini internet üzerinden düzenli bir şekilde takip etme yoluna gittiklerini dile getirmiştir.

5.2.Film Tercihinde Oyuncunun Etkisi

Katılımcılara “En beğendiğiniz Hint filmi hangisidir? Neden?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruyu 13 kişi Aamir Khan’ın filmlerinin (3 kişi Ghajini¹, 3 kişi Yerdeki Yıldızlar-Her Çocuk Özeldir², 3 kişi 3 Idiots (3 Aptal)³, 3 kişi Pk (Peekay)⁴ ve 1 kişi Dangal⁵ isimlerini vererek yanıtlamıştır. 5 erkek görüşmeci bu soruya aksiyon sahnelerinin bol olması ve ilginç bir hikâyesi olması sebebiyle Baahubali⁶, Pi’nin Yaşamı⁷, ve Milyoner⁸ gibi yanıtlar vermiştir. İki kadın görüşmeci ise Shah Rukh Khan’ın başrolünü üstlendiği Dilwale Dulhania Le Jayenge⁹ (Cesur Yürek Geline Alır) ve Benim Adım Khan¹⁰ (My Name Is Khan) filmlerini en

¹25 Aralık 2008 tarihinde vizyona giren Ghajini filminin yönetmeni A. R. Murugadoss’tur. Bu film 2000 yapımı Christopher Nolan’ın Akıl Defteri (Memento) filminden uyarlanmıştır. Filmin başrollerinde Aamir Khan, Asif Ahmed, Asin, Jiah Khan, Tinnu Anand gibi isimler yer almaktadır. Filmde sevgilisi öldürülen zengin bir iş adamının intikam alma süreci işlenmektedir. Sevgilisinin öldürüldüğü olayda kafasına aldığı darbe sebebiyle hafıza kaybı yaşayan Sanjay (Aamir Khan) her 15 dakikada bir her şeyi unutmaktadır. Bu noktada çektiği fotoğrafları kullanan Sanjay filmin sonunda sevgilisini öldüren herkesten intikamını almayı başarmaktadır (Filmizlesene, 2012).

² 2007 yapımı Yerdeki Yıldızlar-Her Çocuk Özeldir (Taare Zameen Par) filminin yönetmenliği Aamir Khan, Amole Gupte ve Ram Madhavan tarafından yapılmıştır. Filmin başrollerinde Darshel Safary ve Aamir Khan yer almaktadır (Filmizlesene, 2015a). Bu film disleksi sorunu olan bir çocuğun başarı hikâyesini anlatmaktadır. Filmde Hindistan’daki kalıplaşmış eğitim sistemine eleştirel bir bakış söz konusudur (Asma, 2012).

³ 2009 yapımı olan 3 Idiots (3 Aptal) filminin yönetmeni Rajkumar Hirani’dır. Başrollerde Aamir Khan, Kareena Kapoor, R. Madhavan, Sharman Joshi, Boman Irani ve Omi Vaidya gibi isimler rol almaktadır (Filmizlesene, 2013a). Hindistan’ın en önemli mühendislik okullarından birinde okuyan 3 arkadaşın hayatları ve dostluklarını anlatan film, eğitim sisteminin ezberci yapısını eleştirmektedir.

⁴ PK, 2014 yılında yapılan komedi ve bilim kurgu filmidir. Filmin yönetmeni Rajkumar Hirani’dır. Filmde Aamir Khan, Anushka Sharma, Sushant Singh Rajput, Boman Irani, Saurabh Shukla ve Sanjay Dutt gibi kişiler yer almıştır (Filmizlesene, 2015b). Filmde araştırma yapmak amacıyla dünyaya gelen bir uzaylının hikâyesi tematize edilmektedir. Uzay gemisinin kumandasının çalınması üzerine eve geri dönüş yollarını arayan uzaylı PK, kendisine ancak tanrının yardım edeceğine inanarak onu aramaya başlar. Film, Hindistan’daki din ve din adamlarına yönelik bakış açısını eleştiren bir şekilde ele alarak işlemektedir.

⁵ 2016 yapımı spor-dram türünde olan Dangal filmi gerçek bir hayat hikâyesinden uyarlanmıştır. Film güreşçi bir baba ile güreşmeyi öğrettiği iki kızı arasındaki ilişkiyi, onların başarı ve başarısızlıklarını konu almaktadır. Filmin yönetmenliğini Nitesh Tiwari yapmıştır. Oyuncu kadrosu Aamir Khan, Sakshi Tanwar, Fatima Sana Shaikh, Sanya Malhotra gibi isimlerden oluşmaktadır (İntersinema, 2019).

⁶ Destansı bir aksiyon filmi olan Baahubali (Başlangıç) 2015 yapımıdır. Filmin yönetmenliği S. S. Rajamouli tarafından yapılmıştır. Hindistan’ın en büyük bütçeli filmleri arasında yer alan Baahubali’nin başrollerinde Anushka Shetty, Nassar, Prabhas, Ramya Krishnan gibi isimler yer almaktadır (Filmizlesene, 2016).

⁷ 2012 yapımı macera-dram türünde olan Pi’nin Yaşamı filminin yönetmeni Ang Lee’dır. Filmin hikâyesi Yann Martel tarafından yazılan aynı isimli romandan uyarlanmıştır. Başrollerinde Suraj Sharma, Irrfan Khan, Gérard Depardieu, Tabu ve Adil Hussain bulunmaktadır. Film, Hindistan’dan Kanada’ya giden içinde hayvanların olduğu yük gemisinin batmasıyla bütün aile fertlerini yitiren Richard Parker’in hikâyesini anlatmaktadır. Bu kazadan tek kurtulan kişi olan Parker, bir sırtlan, bir zebra, bir orangutan ve bir Bengal kaplanı ile birlikte zorlu bir hayata tutunma mücadelesi vermiştir (Filmizlesene, 2013b).

⁸ 2009 yılında En İyi Yabancı Film kategorisinde Oscar alan filmin yönetmenliğini Danny Boyle yapmıştır. 2008 yapımı olan filmin başrollerinde Dev Patel, Anil Kapoor ve Saurabh Shukla yer almaktadır. Film, Hindistan’ın yoksul bir mahallesinde yetişen Jamal’ın hayat hikâyesinden kesitler sunmaktadır. Jamal Hindistan’ın en ünlü yarışma programına katılıp oradaki soruları kendi hayat hikâyesinden yola çıkarak cevaplar ve büyük para ödülüne kadar ulaşır (Beyazperde.com, 2019).

⁹ Aile, romantik-komedi türünde olan 1995 yapımı Dilwale Dulhania Le Jayenge (Cesur Yürek Geline Alır) filminin yönetmeni Aditya Chopra’dır. 20 yıldır Hindistan’da vizyonda olan bu filmin başrolünde Shah Rukh Khan, Kajol, Anupam Kher, Amrith Puri gibi ünlü isimler yer almaktadır. Hindistan’ın en sevilen klasiklerinden biri olan bu film, muhafazakar bir aileye sahip olan Simran ile zengin, dalgacı bir genç olan Raj’ın İngiltere’den kalkan bir trende başlayan ve Hindistan’a kadar uzanan aşklarını konu almaktadır (Ulukut, 2015).

¹⁰ 2010 yılında vizyonda giren Benim Adım Khan filminin yönetmenliğini Karan Johar üstlenmiştir. Filmin başrolünde Hint sinemasının sevilen ikisi Shah Rukh Khan ve Kajol bulunmaktadır. Asperger hastası Müslüman bir kişi olan Rızvan Amerika’da yaşamaya başlar. Amerika’daki 11 Eylül saldırılarından sonra Müslüman olduğu için dışlanır ve üvey oğlu öldürülür. Bunun üzerine Rızvan Müslüman olduğunu ama terörist olmadığını tüm Amerika’ya göstermek için harekete geçer (Hepfullfilmizle, 2019).

beğendikleri film olarak açıklamıştır. Bu kişiler bu durumun sebeplerini şu şekilde dile getirmiştir:

Özge: “Dilwale Dulhania Le Jayenge adlı filmde erkeğin pes etmeyişi ve aşkı için mücadele edişi hoşuma gitmişti.”

Esma: “Benim Adım Khan’ı çok seviyorum mükemmel bir oyunculuk vardı. Adamın hastalığı var. Amerika’ da yaşıyorlar. İslamiyet’e inanıyorlar, Amerika baskısını anlatıyor, konuyu işleyiş şekli çok güzel.”

Görüşmecilerden sadece bir tanesi son yıllarda vizyona giren bir film ismi vermemiş ve dünya sinema tarihinde çok önemli bir yere sahip olan Avare filmini en beğendiği film olarak gördüğünü belirtmiştir. Bu kişi, Avare filmini en sevdiği film olarak görme sebebini bunu ilk seyrettiği Hint filmi olmasına bağlayarak açıklamıştır.

Aamir Khan’ın filmleri içerisinde Ghajini en beğendikleri film olarak lanse eden görüşmeciler bu filmde duygusallığın çok başarılı bir şekilde sunulduğuna dikkati çekerek bu durumu en beğendikleri nokta olarak açıklamıştır. İpek adlı görüşmeci hem Aamir Khan’ın filmdeki performansından hem de hikâyedeki erkek karakterin nişanlısına olan bağlılığından etkilendiğini dile getirmiştir. Türk sinemasındaki filmlerde böyle bir bağlılık ve vefanın sunulmadığını öne süren İpek bu durumu şu cümlelerle aktarmıştır:

İpek: “En beğendiğim Hint filmi Ghajini’dir. İlk izlediğim Hint filmidir. Konusu çok güzeldi. Nişanlısı gözünün önünde öldürülen zengin bir iş adamının hikâyesini anlatıyordu. Filmin sonunda adam nişanlısını öldürenlerden intikam alıyordu. Hikâyede hoşuma giden özellikle bizim Türk filmlerde genellikle adam nişanlısı öldükten sonra, onu öldürenlerden intikamını alır, ama filmin sonunda başka biriyle evlenir. Bu çok hoşuma gitmiyor. Ama bu hikâyenin sonunda adam nişanlısından kalan bir hediyeyi alıp mutlu oluyordu. Sonunun öyle bitmesi hikâyeyi daha önemli bir hale getirdi. Tabi burada başrol oyuncularını rolünün hakkını sonuna kadar vermişti. Filmi 2-3 defa izleyip ağlamıştım. Aşırı derecede duygusal ve harika bir film.”

3 görüşmeci Aamir Khan’ın Her Çocuk Özeldir-Yerdeki Yıldızlar filmini kendi yaşantılarından kesitler sunması, var olan eğitim sisteminin sıkıntılarını dile getirmesi ve disleksi (okuma ve görme bozukluğu) problemi olan kişilerin nasıl hayata kazandırılacağı noktasında önemli bilgiler içermesi nedeniyle beğendiklerini dile getirmiştir.

Firuze: “Sanırım Her Çocuk Özeldir. Çünkü orada anlatılan şey önemliydi. Sürekli çevremizde olan şeylerden örnekler vardı.”

Hacer: “Her Çocuk Özeldir unutamadığım bir film, çünkü kardeşim de disleksi. O film bizi anlatan bir film açıkçası çocuğun başarısındaki değişim, ona yönelik yapılan eğitimler bize fikir vermişti.”

Emre: *Yerdeki Yıldızlar – Bir çocuğun dünyası ve hayata bakış açısı çok iyi gözlemlenmiş ve aktarılmış filmde. Zorlama eğitim sisteminin içerisindeki disleksi bir çocuğun hikâyesi olan film evrensel boyutta ders olarak izletilebilecek kalitede. Beni etkileyen nokta ise hayallerin sadece hayal olarak kalmadığını küçük yaşta bir çocuğun herkese göstermesi ve Aamir Khan’ın efsane oyunculuğudur.*

Beril ve Cengiz adlı görüşmeciler Aamir Khan’ın 3 Idiots filminin eğitim sisteminin daha verimli olmasını sağlamak amacıyla neler yapılabileceğini göstermesi açısından kendileri için ayrı bir yere sahip olduğunu şu ifadelerle anlatmıştır:

Beril: “İzlediklerimin hepsini de çok beğendim. 3 Idiots eğitim sistemine nasıl yaklaşılması gerektiğini çok güzel bir şekilde filmde vurgulayarak anlattığı için 3 Idiots’un bendeki yeri çok farklı.”

Cengiz: “Tabii ki 3 Idiots. Hem ilk izlediğim film olduğu için hem de eğitimle ilgili yanlışlıkları ortaya koymasından dolayı seviyorum.”

Görüşmecilerden 3’ü Aamir Khan’ın “Pk” filmini dini sorgulaması ve inanç özgürlüğüne vurgu yapması sebebiyle beğendiklerini dile getirmiştir.

Pakize: “Pk filmini insanlara verdiği mesajdan dolayı seviyorum. İnanç özgürlüğüne vurgu yapıyordu. Benim düşüncelerimi yansıtan bir film.”

Samet: “Pk, dini yapıyı eleştirme şekli bana çok doğru gelmişti. Yani dini özgürlüklerin olması gerektiğini çok güzel anlatmıştı.”

Serap: “Pk filmini beğendim nedeni ise filmde bugüne kadar belki de sorulmamış soruların beyaz perdeye taşınmış olması. Diğer filmler gibi değil, insanı düşündürüyor. Sorduğu sorular masum, çocukça sorular belki ama yine de insanı düşündüren sorular bunlar.”

Alper adlı görüşmeci Aamir Khan’ın “Dangal” adlı filminin gerçek bir yaşam öyküsünü anlatması ve başarının cinsiyete bağlı olarak değerlendirilemeyeceğini göstermesi açısından kendisini çok etkilediğini belirterek şunları söylemiştir:

Alper: *En beğendiğim ve üzerimde etki bırakan film Aamir Khan’ın bir baba olduğu ve sürekli kızlarının olduğu, oğlunun olmadığı Dangal filmidir. Bu film beni çok etkiledi. Çünkü Dangal sadece bir film değildi. Aynı zamanda biyografydi. Başarının cinsiyete bağlı olmadığını anlatan çok güzel bir yapımdır. Herkesin hayatında bir kere izlemesini tavsiye ederim.*

Araştırmaya katılanlara “İzlediğiniz filmlerde en beğendiğiniz aktör/aktris hangisidir? Neden?” diye sorulmuştur. 17 görüşmeci en beğendikleri aktör olarak Aamir Khan’ın ismini

vermiştir. 1 görüşmeci Aamir Khan'dan farklı olarak John Abraham adlı bir aktörün ismini söylemiştir. Geriye kalan 2 kişi ise herhangi bir aktör ismi belirtmemiştir. Aamir Khan'ı en beğendikleri aktör olarak açıklayan görüşmecilerden 5'i bu durumu herhangi bir nedene bağlayarak açıklamamıştır. Bazıları bu durumu şu şekilde dile getirmiştir:

Doğukan: “Şu an isimleri aklıma gelmiyor sadece Aamir Khan diyebilirim.”

Emre: “İzlediğim filmlerden de anlaşılacağı gibi kesinlikle Aamir Khan. Nedensiz seviyorum.”

Aamir Khan'ı en beğendikleri aktör olarak açıklayan kişiler bu durumu onun başarılı bir oyuncu olmasına bağlamaktadır. Zira bu görüşmeciler onun filmlerinde farklı karakterlere bürünerek bunları başarılı bir şekilde canlandırmasını takdir ettiklerinin altını çizmiştir:

Fatih: “Aamir Khan'ın oynarken her kişiliğe bürünebilmesi dikkat çekici. En son filminde o rolü yapabilmek için 10-15 gün eğitim almış diye duydum.”

Samet: “Aamir Khan, filmlerdeki oyuncululuğunu beğeniyorum. Her yaşta insana hitap edebiliyor.”

Şenol: “Aamir Khan, oyuncululuğu çok iyi.”

Alper: “En baştan da söylediğim gibi Aamir Khan'ı severek ve beğenerek izliyorum. Filmleri gerçekten çok güzel olduğu için. Benim için bir filmde sürükleyicilik önemlidir. Aamir Khan'ın filmlerini izlediğimde zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorum.”

Büşra: “Aamir Khan, her role girebiliyor, hepsini yansıtabiliyor ve ders veriyor.”

Özge: “Aamir Khan'ı seviyorum her karaktere bürünebiliyor. Enteresan bir karakter. Gerçek hayatını öğrenince de fark ediyorsun. Filmlerinde bir iyi adam oluyor, bir kötü adam.”

Bazı görüşmeciler de tıpkı Özge gibi, Aamir Khan'ın oyuncululuğunun dışında gerek filmlerinde gerekse özel hayatında insanlara verdiği mesajları takdir ettiklerini vurgulamıştır. Bu nedenle onun filmlerini beğendiklerini ifade etmişlerdir.

Beril: “Aamir Khan en beğendiğim aktör. Çünkü filmleri çok yönlü. Her filminde ayrı bir mesaj var. Aynı zamanda duygusallık, komedi ve müzikal yönden farklı duygular yaşıttıyor. Aamir Khan'ın filmlerini severek ve büyük bir hayranlıkla izliyorum.”

Ömer: “Kesinlikle Aamir Khan. Sadece Hindistan'da değil, dünya genelinde en beğendiğim oyuncudur. Bir kere her oynadığı rolün hakkını

veriyor. Bazen zengin iş adamı, bazen kızlarına güreş öğreten bir baba olarak karşımıza çıkıyor. Bu rolleri harika oynuyor. Ayrıca oyunculğunun yanında karizmatik bir kişiliğe sahip. Bunun yanında özel hayatında herkese örnek olacak bir kişi. Bir de Müslüman olması Aamir Khan'ı daha çok beğenmemi sağlıyor.

Görüldüğü üzere Ömer diğer görüşmecilerden farklı olarak Aamir Khan'ı dünya genelinde en beğendiği oyuncu olarak gördüğünü söylemiştir. Ayrıca onun Müslüman olmasına vurgu yaparak onu beğenmesinde bu durumun da etkili olduğunun altını çizmiştir.

Görüşmecilerin Hint filmi tercihlerinde ana karakteri canlandıran aktörün ya da aktrisin ne denli etkili olduğunu tespit etmek amacıyla katılımcılara bu yönde bir soru sorulmuştur. 18 görüşmeci Hint filmi tercihlerinde aktörün çok önemli bir rol oynadığına vurgu yapmıştır. Bu görüşmeciler içerisinde sadece bir görüşmeci (Hacer) bu soruyu erkek bir aktörün dışında Aishwarya Rai adlı bir aktrisin ismini vererek yanıtlamıştır. Bu noktada 20 görüşmeci içerisinde sadece bir kadın görüşmecinin bir aktris ismi söylemesi dikkat çekici bir noktadır. Zira bu durum erkek oyuncuların görüşmecilerin film izleme tercihlerinde çok daha etkili olduğunu göstermektedir. Katılımcılardan yalnızca 2 tanesi film tercihlerinde herhangi bir aktöre bağlı kalmadıklarını dile getirmiştir. Hint filmi tercihlerinde aktörün çok önemli bir rol oynadığını ifade eden 16 görüşmeci bilhassa Aamir Khan'ın filmlerini seyrettiklerini açıklamışlardır. Serap adlı görüşmeci Aamir Khan'ın oyunculuktaki başarısının dışında yönetmenliğine dikkati çekerek onu ne kadar çok takdir ettiğini şöyle dile getirmiştir:

Serap: *“Aamir Khan kesinlikle. Kötü diyebileceğin hiçbir projesi yok. Hem inanılmaz bir oyuncu hem de iyi bir yönetmen. Bana göre Hint sinemasını çok önemli bir boyuta taşımıştır.”*

Görüşmecilerden Esmâ ise Aamir Khan'a olan hayranlığından sosyal medyada onu takip etmeye başladığını vurgulamıştır. Bilhassa onun çocuklara yönelik paylaşımlarını takdir ettiğini dile getirerek ona olan hayranlığının oyunculuk dışına çıktığını söylemiştir.

Esmâ: *“Aamir Khan. Fazlasıyla hümanist bir adam sosyal medyadan takip ediyorum çocuklara yönelik sözleri, paylaşımları hoşuma gidiyor.”*

Cengiz adlı görüşmeci Aamir Khan dışında “Benim adım Khan (My name is Khan)” filminin başrol oyuncusu olan Shah Rukh Khan'ı ve onu oyunculğunu da beğendiğini dile getirmiştir. Daha önceden Aamir Khan ve Shah Rukh Khan'ın kardeş olduğunu düşündüğünü de söyleyen Cengiz yapmış olduğu araştırma neticesinde böyle bir durumun söz konusu olmadığını öğrendiğini kaydetmiştir.

Cengiz: “Aamir Khan ve Shah Rukh Khan. Aamir Khan, artık Hint filmlerinin baba aktörü gibi bir şey benim için. Shah Rukh Khan’ı My name is Khan filminden dolayı beğeniyorum. Başlarda ikisini kardeş sanıyordum. Hatta birbirlerine hiç benzemiyorlar, demiştim. Sonra araştırınca sadece soy isim benzerliği olduğunu öğrendim.”

Cengiz adlı görüşmecinin yukarıdaki ifadelerinden seyretmiş olduğu Hint filmlerindeki karakterleri canlandıran aktörlere karşı onda bir merak duygusu uyandığı için onlarla ilgili birtakım araştırmalar yaptığı net bir şekilde anlaşılmaktadır.

5.3. Hint Filmlerinin İzleyiciler Üzerindeki Etkisi

Görüşmecilere “İzlemiş olduğunuz filmlerin etkisi altında kaldığınız oluyor mu?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya sadece iki görüşmeci net bir şekilde etkilenmiyorum yanıtı vermiştir. 5 görüşmeci bu filmlerden etkilendiklerini fakat bu etkilenmenin kısa süreli olduğuna işaret etmiştir. 13 görüşmeci ise izledikleri Hint filmlerinde sunulan oyunculuk ve hikâyeden dolayı uzun süreli bu filmlerin etkisinde kaldıklarına vurgu yapmıştır.

Şenol: “Etkileniyorum büründükleri rol samimi, doğal geliyor ve uzun süre etkisinde kalıyorum.”

Firuze: “Zaten bu konuda çok iyi olduklarını düşünüyorum, film bittikten sonra mesajı net bir şekilde verdi diye aklımdan geçirmişliğim fazlasıyla vardır. Ya da o an filmdeki karakterin duygusuna kapılıp ağlamışlığım çoktur.”

Serap: “Evet etkileniyorum ve uzun süre etkisinden çıkamıyorum.”

Doğukan: “Etkiliyor, kendimi filmin içinde hissediyorum.”

Pakize: “Evet, etkileniyorum, çünkü izlerken kendimi içinde hissediyorum ama bunu sadece Hint sineması için söyleyebilirim. Hint dizilerini sevmem ama filmlerinden çok etkileniyorum. Aynı filmi 2-3 kez izlediğimi bilirim.”

Pakize’nin yukarıda yaptığı açıklamaya bakıldığında onun Hint filmlerinden oldukça etkilenmesine rağmen Hint dizilerini beğenmediği ve onları başarılı bulmadığı görülmüştür. Pakize bu bağlamda diğer görüşmecilerden farklı olarak bu noktaya dikkati çekmiştir.

2 görüşmeci bilhassa Aamir Khan’ın canlandığı karakterler ve sunmuş olduğu farklı hayatlardan etkilendiğini vurgulamıştır. Esmâ adlı görüşmeci ise Aamir Khan’dan farklı olarak Hrithik Roshan isimli bir Hintli aktörün adını vererek onun canlandığı karakterlerden çok fazla etkilendiğini kaydetmiştir.

İpek: “Evet, özellikle Aamir Khan oynadığı tüm karakterlerden etkilenirim. Nedeni ise her rolü harika oynaması ve farklı hayatlar anlatması.”

Beril: “Aamir Khan’ın oynadığı filmlerde her canlandırdığı karakterden etkileniyorum.”

Esmâ: “Etkileniyorum, Hrithik Roshan diye bir adam var, özellikle onun büründüğü karakterlerden çok fazla etkileniyorum.”

Cengiz ve Emre adlı görüşmeciler ise aktörlerin canlandırdıkları karakterlerden etkilenmediklerine işaret ederek sadece bu kişilerin bazı özelliklerini beğendiklerini bu bağlamda kendi hayatlarında uygulama noktasında birtakım çıkarımlar içerisine girdiklerini şu şekilde açıklamıştır:

Cengiz: “Karakterlerden etkilendiğim pek söylenemez. Ama karakterlerin bazı özelliklerinin hoşuma gittiği olmuştur.”

Emre: “Etkilenmiyorum ama baskın karakterlerle ortak özelliklerimi karşılaştırıyorum ve gereken çıkarımı yaptıktan sonra hayatıma entegre etmeye çalışıyorum.”

Hint filmlerini seyrettikten sonra Hintçe öğrenme konusunda araştırmaya katılanlarda bir istek oluşup oluşmadığını tespit etmek amacıyla “Hintçe öğrenmek ister misiniz?” sorusu sorulmuştur. Görüşmecilerin yarısı bu soruya hayır istemem yanıtını verirken diğer yarısı ise isterim yanıtını vermiştir. Hintçe öğrenmek istemediğini açıklayan görüşmecilerden ikisi bu dilin kulağa hoş gelmesine rağmen hem öğrenebilecekleri dünyada geçerliliği olan İngilizce gibi diller olması hem de dilin zor olması sebebiyle Hintçe öğrenme konusunda herhangi bir teşebbüste bulunmadıklarını ya da bulunmayacaklarını dile getirmiştir. Hintçe öğrenmek istediğini açıklayan 10 görüşmeciden ikisi bu konuda birtakım teşebbüslerde bulduklarına vurgu yaparak dilin karışık ve zor olması sebebiyle bu konudaki heveslerinin azaldığını söylemiştir.

Cengiz: “Zamanında birkaç kelime öğrenmeye çalıştım, ama zor geldi. Sonra hevesim geçti.”

Esmâ: “Bir ara öğrenmeye çalıştım ama çok karışık geldi.”

Araştırmaya katılanlarda Hint filmlerini seyrettikten sonra Hindistan’a karşı bir sempati oluşup oluşmadığını belirlemek amacıyla “Sizde Hint filmlerini seyrettikten sonra Hindistan’a karşı bir sempati duygusu oluştu mu?” diye sorulmuştur. Görüşmecilerden 4’ü bu soruya net bir şekilde “hayır” derken sadece bir kişi “pek oluşmadı” yanıtını vermiştir. Geriye kalan 14 kişi ise Hint filmlerini seyrettikten sonra kendilerinde Hindistan’a karşı bir sempati duygusunun oluştuğunu dile getirmiştir. Görüşmecilerden sadece Cengiz farklı kültürleri ve ülkeleri merak etmesinden dolayı Hindistan’a karşı önceden de bir sempati beslediğini dile

getirmiştir. Fakat dizi ve filmlerinin etkisiyle Hindistan'ın farklı yönlerini keşfettiğini şu ifadelerle aktarmıştır:

Cengiz: “Hint dizilerini izlemeden önce de bir sempati vardı. Farklı ülkelerin kültürlerini, mimari yapılarını ve tarihlerini merak eden, bunları araştıran biriyim. Hint dizileri sayesinde biraz daha keşfetme fırsatı buldum.”

Araştırmaya katılanlardan 7'si sempati duygusunun yanı sıra kendilerinde Hindistan'a karşı bir merak duygusunun oluştuğuna vurgu yaparak orayı ve oranın yaşam tarzını görmek amacıyla Hindistan'a gitmek istediklerini vurgulamıştır. Bu duruma rağmen bazı görüşmeciler özellikle sağlık ve hijyen sebebiyle Hindistan'a kısa süreliğine bir seyahat gerçekleştirmek istediklerinin altını çizmiştir.

Büşra: “Evet, merak ediyorum. Gezi amaçlı gitmek isterim.”

Demet: “Evet merak ediyorum oradaki yaşamı, insanları. İlerde kısa süreliğine gitmek isterim”

Emre: “Kısa bir seyahat olacaksa evet. Temizlik konusu sıkıntılı.”

Serap: “Seyahat amaçlı gidip görmeyi o filmlerin çekildiği mekânları görmek isterim ama yaşamak istemezdim çünkü çok da temiz ve sağlıklı bir ülkeye benzemiyor.”

Görüldüğü üzere Serap yukarıdaki ifadesinde Hindistan'da bilhassa Hint filmlerinin çekildiği mekânları görmek istediğini açıklamıştır. Ömer ve Cengiz ise Hindistan'ın mimari yapısının ilgilerini çektiğini açıklayarak Bombay ve Yeni Delhi gibi şehirlerin dışında özellikle Tac Mahal'i görmek istediklerini vurgulamıştır.

Cengiz: “Evet, çok istiyorum. Özellikle Yeni Delhi'ye gitmek, Tac Mahal'i ziyaret etmek istiyorum. Edindiğim bilgiye göre orada çok fazla tarihi yapıları yokmuş.”

Ömer: “Özellikle Tac Mahal Camisi'ni görmek çok isterim. Bence dünyanın en güzel camilerinden biri. Bunun yanında Bombay şehrini çok görmek istiyorum. Bir tarafta zenginlerin oturduğu harika bir şehir. Diğer tarafta ise yıkık, dökük evlerin olduğu bir şehir. Bombay şehrindeki zıtlıkları görmek istiyorum. Tabi bunun yanında yemeklerinin tadına bakmak istiyorum.”

Ömer adlı görüşmecinin ifadelerinden Bombay'daki zengin ve yoksul insanların yaşadıkları bölgeler arasındaki farkları bizzat kendi gözleriyle görmek istediği anlaşılmaktadır. Zira o, bu zıtlık durumunu cezp edici ve ilgi çekici olarak değerlendirmektedir. Ayrıca onun söylemlerinden kendisinde Hint mutfağına karşı da bir ilgi olduğu anlaşılmaktadır.

Zafer adlı görüşmeci ise Hint filmlerinde Hintlilerin gerçek yaşamlarının yansıtılmadığını iddia ederek internetten yapmış olduğu araştırmalar neticesinde oradaki insanların çok zor yaşam koşulları içerisinde varlık mücadelesi verdiklerinin altını çizmiştir. Bu nedenle zıtlığı Ömer adlı görüşmeciden farklı olarak cezp edici ve ilgi çekici bir durum olarak görmemekte ve Hindistan'a kısa süreliğine dahi seyahat etmek istememektedir.

Zafer: “Hayır. Sadece filmleri izleseydim gitmeyi çok isterdim. Ama işin aslı internete girildiği zaman görülüyor, adamların yaşamları hakikaten zor. Ben affedersiniz ama kanalizasyon çukurunun tıkanıklığını açmak için çıplak kanalizasyona giren o Hintliyi Youtube’da izledim. Orada 1,5 milyara yakın insan kitlesi var. Özenilecek bir yaşam değil. Aynı şey bizim Türk filmleri için de geçerli. Başka bir ülkede izletseniz vay be şunların yaşadığı yalılara saraylara bak, derler. Türkiye’yi merak edebilirler. Ama bu filmler kurgusal olduğundan kültürü yansıtmıyor. Allah Hindistan’a düşürmesin.”

Yukarıdaki ifadelerinden anlaşılacağı üzere Zafer internetten araştırma yapmamış olsaydı sadece Hint filmlerinde yansıtılanların etkisiyle o ülkeyi ziyaret edebileceğini dile getirmişti. Fakat ona göre Hint filmlerinde de tıpkı Türk filmlerinde olduğu gibi insanların gerçek yaşantılarından uzak, zengin ve ihtişamlı hayatlar sürdürdükleri gösterilmektedir. Bu bağlamda Hint filmlerinin kurgusal bir dünyayı izleyicilerinin beğenisine sunduğunu ileri sürerek Zafer “Allah Hindistan’a düşürmesin” ifadelerini kullanmıştır.

Görüşmecilerden Eyüp ise Hindistan’ı merak etmesine rağmen bu ülkeye gitmek istemediğini açıklamıştır. Zira o, Avrupa ve Amerika’yı görmek varken bu ülkeye gidip görmenin kendisi için bir şey ifade etmeyeceğini şöyle söylemiştir:

Eyüp: “Yok ya, Avrupa, Amerika varken Hindistan’a gitmem. Asıl görmek istediğim yerler orası.”

Görüşmecilere, “Hint filmi izlemeden önce Hint kültürü hakkında bilgiye sahip miydiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya sadece bir kişi net bir şekilde yanıt vermiş, Hint kültürü hakkında bilgi sahibi olduğunu açıklayarak şunları söylemiştir:

Zafer: “Sahiptim, açıkçası Hint kültürü, dini yaşamları hakkında bir de yemek kültürü hakkında bloggerların sayfalarını takip ediyorum. Yemekleri, yaşam tarzları, dini inanışları dikkat çekici. Bizde tek tip yaşam varken onlarda yok mesela. Kast sistemini her zaman merak ederdim. ‘Nedir bu sistem?’ demiştim, araştırmıştım. ‘Budizm, Hinduizm ya da karma inanışlar nedir?’ diye araştırmıştım önceden.”

4 kişi ise Hint filmi seyretmeden önce Hintliler ve Hindistan hakkında herhangi bir bilgiye sahip olmadığını açıklarken 15 kişi ise çok az bilgiye sahip olduklarını vurgulayarak Hint filmlerini izlemeye başladıktan sonra Hintliler, onların yaşam tarzları ve sineması hakkında daha fazla bilgi edinmek amacıyla araştırma yapma yoluna gittiklerini ifade etmiştir. Hint filmlerini seyretmeden önce Hintliler ve onların kültürel yapıları hakkında bilgi sahibi olmadıklarını söyleyen bazı görüşmeciler bu durumu şu şekilde dile getirmiştir:

Beril: “Hayır kültürleri hakkında bilgiye sahip değildim. Filmleri izledikten sonra Hint kültürü hakkında internet üzerinden araştırma yaparak bilgi sahibi oldum.”

Firuze: “Çok yoktu. Bir yerde denk gelirsem Hint dizisi ya da filmlerinden oradan edindiğim fikirlerim vardı. Daha sonra izledikçe merak edip araştırıp öğrendiğim zamanlar oldu. Nasıl yemekler yiyorlar? Kıyafetleri vs. konuları araştırdım.”

Cengiz: “Hayır, bir bilgim yoktu. Filmleri izledikçe merak etmeye başladım.”

Pakize: “Hiç yoktu. Önyargı vardı, hatta sürekli dans ediyorlar falan derdim izledikçe Hint sinemasını sevdim. Hem eğleniyorlar hem de bilgilendiriyorlar.”

Tıpkı Pakize gibi Serap da Hint filmlerini seyretmeden önce Hintlilerin dini ve kültürel yapılarıyla alakalı olarak önyargıya sahip olduğunu şu şekilde aktarmıştır:

Serap: “Tek bilgim öküze taptıkları, Hint kınası ve ilginç ve eğlenceli danslarıydı. Hint filmlerini seyredince farklı şeyler öğrendim.”

Görüşmecilere “İzlediğiniz filmler sayesinde Hint kültürü ve gelenekleri hakkında bilgi sahibi olduğunuzu düşünüyor musunuz?” şeklinde bir soru sorulmuştur. Görüşmecilerden 13’ü Hint filmleri sayesinde Hint kültürü ve gelenekleri hakkında bilgi sahibi olduklarına inandığını açıklamıştır. Bazı görüşmeciler Hint filmlerinin Hint kültürünü yansıtırma noktasında çok başarılı bulduklarını söyleyerek bu nedenle bu filmlerden etkilendiklerini vurgulamıştır.

İpek: “Kendi kültürlerini veriyorlar. Sinema sektörü açısından ele alırsak Bollywood sineması kültürlerini anlatma konusunda çok başarılı. Bu nedenle seyrediliyor.”

Büşra: “Başarılı ve inandırıcı buluyorum. Gayet güzel bir şekilde yansıtıyor Hint kültür ve geleneklerini. İzlerken yaşıyoruz. Sanki biz de aralarındaymışız gibi.”

Doğukan: “Başarılı anlatıyorlar kültürü. İzlediğimizden etkileniyoruz.”

5 Görüşmeci Hint filmleri sayesinde kısmen Hint kültürünü ve geleneklerini tanıma fırsatına sahip olabileceğini dile getirerek bu konularla alakalı detaylı bilgi elde etmek için

araştırma yapılması gerektiğine vurgu yapmıştır. Bazı görüşmeciler bu durumu şöyle ifade etmiştir:

Alper: “Açıp detaylı incelemek gerekir. Benim izlediğim filmlerde dans, inanış, Hint kınaları vs. özellikleri gördüm. Ama bunları ayrıntılarıyla araştırmak lazım.”

Beril: “Elbette ki izlediğim filmler Hint kültürü hakkında bilgi sahibi olmamı sağlıyor. Fakat yeterince bilgi sahibi olmak için ayrıntılı olarak araştırma şart.”

Esma: “Hint kültürünü hedef kitlelerine anlatıyorlar kimi filmlerde detaylı bir şekilde, kiminde yüzeysel ama mutlaka kültürlerinden izler taşıyor filmleri.”

Firuze: “Çok değil, kültürlerini gösterme tanıtma noktasında başarılılar ama hangi gelenek, ritüel neye yarar? Nasıl oluyor? İzleyenin araştırması gerek.”

3 görüşmeci net bir şekilde izlemiş oldukları Hint filmlerinden Hint kültürü hakkında yeterince bilgi edinemediklerini ifade etmiştir. İki görüşmeci bu durumu bir kültürü tanımak ve öğrenmek için o ülkeye gitmek gerektiği sebebine bağlayarak açıklamıştır. Cengiz adlı görüşmeci ise Hint filmlerinde abartılı ve gösterişli bir hayatın sunulduğunu ifade ederek bu noktada gerçek kültürün tam olarak yansıtılmadığını iddia etmiştir.

Emre: “Hayır düşünmüyorum. Kültürü yerinde gidip görmek, hissetmek ve yaşamak gerektiğini savunanlardanam.”

Cengiz: “Düşünmüyorum. Sonuçta filmlerde biraz daha gösterişli ve abartılı bir hayat gösteriliyor. Gidip yerinde görmek lazım.”

Ömer adlı görüşmeci diğer görüşmecilerden farklı olarak filmlerin en fazla 3 saat gibi bir süre ile sınırlı olması sebebiyle Hint kültürel yapısıyla ilgili olarak çok az bilgi edinmeye yardımcı olabileceğini öne sürmüştür.

Ömer: “Hint kültürü hakkında yeterince bilgi sahibi olduğumu düşünmüyorum. Filmler en fazla 3 saat sürüyor. Bu 3 saatte o kültüre ait çok az bilgi öğrenebilirim.”

Zafer adlı görüşmeci de ancak internet üzerinden araştırma yaparak özellikle belli bir ülkeye giden insanların deneyimlerini yazdıkları siteleri takip ederek başka ülkelerin kültürleri hakkında bilgi edinebileceğini vurgulamıştır. Zira o da tıpkı Cengiz gibi filmlerde hep olumlu unsurların gösterildiğini söyleyerek gerçeğin yansıtılmadığını öne sürmüştür. Zafer bu noktada Amerika’da yaşayan akrabalarının kendisine aktardıkları tecrübelerden yola çıkarak böyle bir düşünceye sahip olduğunu dile getirmiştir:

Zafer: “Bana çok bir fikir vermiyor açıkçası. Ben daha çok o kültürü internette araştırıp gezen insanların ya da gezginlerin yansıttıklarından öğrenip bilgi sahibi oluyorum. Yani bana filmler herhangi bir şey vermiyor. Vermesi de mümkün değil, zaten hiçbir toplum kalkıp kendi toplumunu kötüleyecek, karalayacak tarzda bir şey yapmaz. Mesela Amerika’dan gelen akrabalarımız diyor ki sizin izlediklerinizle bizim yaşadıklarımız arasında dağlar kadar fark var. Benim amcam uçak mühendisi Amerika’da. Biz böyle bir kültür görmüyoruz diyor. Tamamen kurmaca yani dünyanın geneli sizden nasıl bir beklenti içindeyse siz de o tarz filmler yapıyorsunuz. Dün izlediğim Hint filmiyle yıllar önce izlediğim film arasında fark yok.”

Zafer’in yukarıdaki söylemlerine bakıldığında Amerika’da yaşayan akrabalarının Hollywood sinemasında yansıtılan hayat ile kendi yaşadıkları hayat arasında dağlar kadar fark olduğunu söylemesi üzerine sinemada gerçekliğin tam olarak yansıtılmadığına yönelik kendisinde bir düşünce oluştuğu görülmüştür. Zafer bu düşüncesini Hindistan hakkında internet üzerinden yaptığı araştırmalardan yola çıkarak oradaki insanların yaşamlarının Bollywood sinemasında sunulandan farklı olduğu savına bağlayarak açıklama yoluna gitmiştir. Bu bağlamda Zafer’in “Sadece filmleri izleseydim (Hindistan’a) gitmeyi çok isterdim ama işin aslı internete girildiği zaman görülüyor, adamların yaşamları hakikaten zor” ifadeleri bu durumu daha açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Pakize ve Samet adlı görüşmeciler ise Zafer ve Cengiz’den farklı bir görüşe sahiptir. Zira onlar Hint filmlerinde abartıdan uzak günlük hayatın gösterildiğini ileri sürmüştür. Samet adlı görüşmeci En İyi Yabancı Film kategorisinde Oscar’ı kazanan Milyoner (Slumdog Millionaire) (Ntv.com.tr, 2009) filmine atıf yaparak bu durumu şu şekilde açıklamıştır:

Samet: “Milyoner filmi mesela kültürlerini dünyaya anlattıkları sinema aracılığı ile en önemli filmlerden. Hindistan’ın çok fazla bir nüfus oranı var, sömürge altında kalmış bir ülke, yani yaşanmışlıkların bazı filmlere, sinemalarına da yansıdığını düşünüyorum.”

Pakize adlı görüşmeci ise Hint filmlerinde Türk sinemasından farklı olarak kendi kültürel değerlerinin yansıtıldığını savunmaktadır. Zira o Türk filmlerinde Avrupai bir yaşam biçiminin sunulduğunu insanların yalı ve malikânelerde zengin bir yaşam sürüyormuş gibi gösterildiğini vurgulayarak bu durumun Türkiye’deki yaygın bir kültürü yansıtmadığına işaret etmiştir.

Pakize: “Evet öğreniyorum kültüre dair bir şeyler. Bizim filmlerimiz, sinemamız artık Avrupa tarzına dönmüştü. Filmde herkes yalılar malikânelerde yaşıyor. Hâlbuki Türkiye’de öyle bir yaygın kültür yok ki. Hint sinemasında ama gündelik hayatı izliyorsun genellikle.”

Görüşmecilerin, Hint sinemasında yansıtılan kültürün ne denli izleyicileri etkilediğini ve bu kültürü benimseyerek hayatlarında uygulayıp uygulamadıklarını ortaya çıkarmak amacıyla onlara “Hint kültüründe yer alan gelenekleri; kına gecesi, giyim kuşam, yemek anlayışı vs. unsurları hayatınızda uygulamak ister misiniz?” şeklinde bir soru sorulmuştur. 14 görüşmeci bu soruya olumsuz bir yanıt vermezken sadece 6 görüşmeci bu durumu kesinlikle kabul edemeyeceklerini dile getirmiştir. Görüşmecilerden 6’sı (3 erkek ve 3 kadın) Hint kültüründeki ritüelleri sadece filmlerde izlemekten hoşlandıklarını ancak Türk kültürel yapısından memnun oldukları için kendi hayatlarında Hint kültürüne ait olan unsurları kullanmak istemediklerinin altını çizmiştir. Zira bu kişiler bunu kültürel yozlaşmaya sebep olabilecek bir durum olarak yorumlamışlardır. Görüşmeciler bu konuyla alakalı fikirlerini şu cümlelerle aktarmıştır:

Firuze: “Yok, severim filmlerini izlerim ama uygulamam çünkü zaten bizde gelenek görenekler oldukça fazla ve bizi yansıtıyor. Ben bu konuda kültürüme bağlıyım. Fazlası yozlaşmaya giriyor çünkü.”

Doğukan: “Yok istemem öyle bir şey. Ben kültürümden memnunum.”

Hacer: “Hiç sevmem. Gerek yok bence. Bizim de fazlasıyla adet ve geleneklerimiz var, onları tam yapsak keşke.”

Alper: “Kesinlikle hayır. Türk kültürümüzü hiçbir şeye değiştirmem.”

Eyüp: “Kendi kültürlerini dolu dolu yaşadıkları bir gerçek. Avrupa filmlerinde bu durum yok. Ama Hintliler müzikleri ve danslarıyla tamamen yaşıyor ve yansıtıyorlar kültürlerini. Ama yine de bu bizi cezpt etmemeli.”

Beril: “Belki bir düğün konsepti olarak dansları, giyimleri çok güzel bir görsellik katar. Ama giyim-kuşam, yemek vs. unsurları hayatımda uygulamak istemem.”

Emre de tıpkı yukarıda ifadeleri yer alan görüşmeciler gibi her bölgesinde farklı ve zengin bir kültürel yapıya sahip olan Türkiye’den ve onun kültürel değerlerinden uzaklaşarak Hint kültürüne ait olan ritüelleri hayatında uygulamayı doğru bulmadığını vurgulamasına rağmen evleneceği kızın istemesi halinde bu duruma karşı çıkmayacağını ifade etmiştir.

Emre: “Ülkemizdeki 81 ilin, 900’den fazla ilçesinin kendine has kültürü dururken Hint kültürü bana yakınlığı milyon ışık yılı uzakta. Tabi ki bu benim fikrim. Evleneceğim kız Hint kınası isterse durum farklı olabilir.”

Fatih ve Ömer adlı görüşmeciler Hintli kadınların süsü ve gösterişi sevdiklerine dikkati çekmektedir. Fatih bu durumu olumlu olarak değerlendirirken Ömer ise kendisinin bu kadar

gösterişten hoşlanmadığına vurgu yapmıştır. Bu duruma rağmen Ömer filmlerde gördüğü Hint yemeklerini bizzat yapmak ve tatmak istediğini dile getirmiştir.

Fatih: “Bayanlara yakıştırıyorum açıkçası süslü olmaları dikkat çekici, güzel oluyor.”

Ömer: “Açıkçası gösterişi seven biri değilim. Hintliler gösterişi seviyorlar. Yemek kültürüne gelince gerçekten bazı yemeklerini yapmak ve yemek isterim.”

Yemek konusunda Şenol da tıpkı Ömer gibi Hint yemeklerini tatmak istediğini dile getirerek bu durumu değişik yemekler tatmayı sevmesine bağlamaktadır.

Şenol: “Olabilir değişik şeyler tatmayı severim.”

Cengiz adlı görüşmeci ise Hint danslarını, şarkılarını ve kinasını beğendiğini ifade etmesine rağmen Ömer ve Şenol’dan farklı olarak Hint yemeklerini iştah açıcı olarak değerlendirmedeğini şöyle dile getirmiştir:

Cengiz: “Şarkılarını ve danslarını seviyorum. Eşim isterse Hint kınası da yaparım. Ama yemekleri, çok iç açıcı gelmiyor bana.”

6 kadın görüşmeci özellikle giyim tarzı ve kına konusuna olumlu yaklaşarak bunları kendi düğün ritüelleri içerisinde uygulayabileceklerinin altını çizmiştir. Bazıları bu durumu şu cümlelerle aktarmıştır:

Büşra: “Hoşuma gidiyor. Farklı kültürleri kendi kültürümüzle bağdaştırıyoruz. Ben de kendi kına gecemi Hint kına gecesi şeklinde isterim.”

Serap: “İlgimi çekiyor yapabilirim.”

Demet: “Evet elimde de var hatta şu an Hint kınası. Kına bizim kültürümüzde de olan bir şey.”

Hint filmlerinde gösterilen kıyafet ve takıların kendi bölgelerinin kültürlerinde de yer aldığına vurgu yapan iki görüşmeci (Özge-Diyarbakırlı ve Pakize-Hakkâri) farklı kültürlerden etkilenmeyi olumlu bir durum olarak değerlendirmektedir.

Pakize: “Bizim zaten kendimize ait geleneklerimiz var. Ben Hakkâriyim. Mesela fistanlarımız var düğünde giyeriz. Biz altınları düğünde fazlaca takarız. Aslında bu konuda Hint kültürü ile benzerlikler taşıyoruz. Karşı değilim, yani yapmak isteyen Hint kına gecelerini yapsın.”

Özge: “Kıyafetleri falan benim de hoşuma gidiyor, evde falan kendimce elbiseler dikmeye çalışmıştım denemek için. Bunu uygulayanlar da filmlerden etkilendiği için yapıyor. Bu durum farklılık açısından olumlu bence, kendimize uyduruyoruz.”

Özge adlı görüşmecinin yukarıdaki ifadelerine bakıldığında Hint filmlerinin etkisiyle Hint tarzında kıyafetler dikmeye çalışması ilginç bir durumdur. Zira bu durum onun Hint kıyafetlerini ne kadar beğendiğini ve uygulamaya yönelik bir takım eylemler içine girmesini göstermesi açısından önem arz etmektedir.

3 görüşmeci diğer katılımcılardan farklı olarak yabancı sinema ve dizilerin izleyiciler üzerinde yaptığı etkinin bilincinde olduklarına vurgu yaparak bu durumu bazıları şöyle yorumlamıştır:

***Samet:** “Bu bir akım aslında. Bizde Hint kınası saça yakma geleneği yıllardır var. Hindistan malum sömürülen bir ülke kullanılan eşyalarında dünyaya yayılması kolaylaşıyor. Mesela şu anki nesilde şimdi Kore hayranlığı başladı. Bunu da empoze eden sevdiiren aslında sinema ya da diziler.”*

***Zafer:** “Zamanında bizim insanlarımız genç kızlarımız, Amerika filmleriyle büyüye büyüye Amerika tarzı bir yaşam istiyorlardı. Öyle bir noktadayız ki bazı şeyler artık monotonlaştı, alışıldı. İnsanlar artık farklı şeyler arayışında. Değişiklik olsun istiyorlar. Ya Çin geleneği ya Hint gelenekleri bunlara merak salınıyor. Çünkü onlar daha keşfedilmemiş. Mistik bir hava taşıyor.”*

Yukarıdaki ifadelere bakıldığında bazı görüşmecilerin insanların artık alışlagelmişlikten uzaklaşarak Çin, Hint, Kore gibi farklı ve daha az bilen kültürlerle karşı bir ilgi duydukları ve bunları keşfetme yoluna gittikleri düşüncesine sahip oldukları söylenebilir.

İpek adlı görüşmeci de Hint filmlerinin etkisiyle Hint kınasını ve baharatlarını kullandığına işaret ettikten sonra zaman içerisinde bunların gelip geçici bir akım olduğunu öne sürmüştür.

***İpek:** “Yaptık zamanında. Hint kınası az yakmadık saçımıza yani. Baharatlarını severim mesela denemek için almıştım. Benimsemek lazım biraz. Akım aslında bir esinti bunlar gelip geçiyor.”*

5.4.Türk ve Hint Kültürünün Kıyaslanması

Görüşmecilere, “İzlediğiniz filmlerden yola çıkarak sizce Türk kültürü ile Hint kültürü arasında ne gibi benzerlikler ya da farklılıklar var? diye sorulmuştur. 5 görüşmeci Türk ve Hint kültürlerini kıyasladığında net bir şekilde hiç bir benzerlik görmediklerini açıklamıştır. Sadece bir görüşmeci aslında birtakım benzerlikler olabileceğini fakat görüşme sırasında aklına herhangi bir benzerliğin gelmediğini söylemiştir. Alper adlı görüşmeci de benzerlikten ziyade bu soruya iki kültür arasındaki bir farklılığı dile getirerek cevap vermiştir. Türkiye'nin

bazı bölgelerinde evlilik öncesinde erkeklerin kızlar için başlık parası ödemediğine işaret eden Alper, Hindistan’da ise bu durumun tam tersinin yaşandığına vurgu yapmıştır.

Alper: “Türk kültürü bambaşka bir kültürdür. Bir filmi izledikten sonra açıp Hint kültürünü okumuştum. Benzeyen değil de tamamen tersi bir özellik var. Kızların evleneceği erkeğin ailesine başlık parası vermesi. Benzetme için daha detaylı bakmak lazım. Ama şu an için Türk kültürüne benzetemedim.”

Görüşmeye katılan 13 kişi Türk ve Hint kültürlerinin aile yapısı, büyüklere saygı gösterilmesi, aileye ve geleneksel değerlere önem verilmesi, akraba ve arkadaş ilişkileri gibi konularda birtakım benzerliklere sahip olduğunu kaydetmiştir. Bazı görüşmeciler bu benzerlikleri şu cümlelerle aktarmıştır:

Fatih: “Aile yapısı benziyor. Ana, babaya saygı ve söz dinleme olsun, arkadaş çevresiyle olan ilişki olsun, çok benzer yani. Çocuklara olan merhametleri olsun.”

Serap: “Aile bağları, kendilerinden büyüklere duydukları saygı ve ataerkil bir toplum olmaları bizim kültürümüze benziyor.”

Büşra: “Aile yapıları anne-baba-çocuk ilişkilerini benzetiyorum açıkçası. Arkadaş ortamları ve konuşma şekilleri ile okul ortamlarını benzetiyorum.”

Cengiz: “Türkiye’de olduğu gibi onlarda da evlilik kutsal bir olay. Aileye çok önem veriyorlar.”

Demet: “Onlarda da çok ataerkillik var bizde de. Gelenekçi yapılarımız benziyor, ne kadar çok yozlaşsak da.”

Demet adlı görüşmecinin yukarıdaki söylemlerine bakıldığında onun geleneksel yapı noktasında Türk ve Hint kültürlerini birbirine benzetmesine rağmen Türk kültüründe geleneksel yapı konusunda birtakım yozlaşmalar olduğuna inandığı görülmektedir. Zafer adlı görüşmeci de hem geleneksel anlamda hem de tarihi açıdan bakıldığında Türk ve Hint kültürleri arasında birtakım benzerlikler olmasının doğal bir durum olduğunu söylemiştir. Fakat ona göre günümüz Türkiye’sinin yüzünü batıya çevirmesi sebebiyle Türkler geleneksel yapı noktasında Hint kültüründen uzaklaşmıştır.

Zafer: “Kına geceleri, kız isteme ritüelleri bunlar aynı. İkisi de geleneklere bağlı kültürler olması birbiri ile savaşmaları zamanında iki coğrafyanın da kaynaşmasından dolayı, Hindistan’da Türk devletinin olması zamanında Gazneliler mesela. Yani mutlaka birbirleri ile benzerlikleri var ama abartılacak kadar bir benzerlik yok. Sonuçta onların yaşam felsefesi ile bizim yaşam felsefemiz arasında fark var. Günümüz Türkiye’si batıya yüzünü dönmüş durumda. Bu nedenle Türkiye ile hala mistik geleneklerini devam ettiren Hindistan arasında ne kadar bir benzerlik olabilir ki artık.”

Esma ve Ömer adlı görüşmeciler diğer görüşmecilerden farklı olarak Türk ve Hint yemek kültürü arasında bir benzerlik gördüklerini vurgulamıştır.

Ömer: “Yemek kültürünü benzettim.”

Esma: “Yemek konusunda da kendilerine has lezzetleri var. Fazlasıyla bize benziyorlar. Dini açıdan benzerlikler var, iki taraf da inançlı bir yapıya sahip.”

Esma'nın yukarıdaki ifadelerine bakıldığında onun yemek kültürü dışında inançlı bir yapıya sahip olma konusunda Türk ve Hint insanları arasında bir benzerlik gördüğü anlaşılmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada yumuşak güç bağlamında Hint filmlerini seyreden gençlerin neden bu filmleri takip ettikleri, bu filmlerden etkilenip etkilenmedikleri, Hint kültürü hakkında neler düşündükleri, Hint ve Türk kültürü arasında ne gibi benzerlikler ya da farklılıklar gördükleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma neticesinde elde edilen verilere göre, Hint filmi izleyen görüşmecilerin genellikle tavsiye üzerine bu filmleri izlemeye başladıkları ortaya çıkmıştır. Görüşmecilerin tamamının güncel Hint filmlerini düzenli bir şekilde internet üzerinden takip ettikleri belirlenmiştir.

Görüşmecilerin film tercihinde aktörün önemli bir rol oynadığı görülmüş ve Aamir Khan'ın en sevilen aktör olduğu tespit edilmiştir. Aamir Khan'ın oyunculuğu dışında, filmlerinde verilen mesajlar ile özel hayatında sunmuş olduğu profilin (özellikle sosyal medyada) görüşmeciler tarafından büyük bir beğeniyle karşılandığı saptanmıştır.

Hint filmlerini izlemeden önce gerek okuldan gerekse belgesellerden Hintliler ve onların kültürü hakkında az da olsa bir bilgiye sahip olduklarını söyleyen kimi görüşmeciler filmler vasıtasıyla Hindistan hakkında daha fazla bilgi edindiklerini aktarmışlardır. Ayrıca görüşmeciler Hint filmlerinde gördükleri kültürel unsurların kendilerinde merak duygusu uyandırdığına vurgu yaparak internetten araştırma yoluna gittiklerini açıklamıştır. Bu bağlamda Hint filmlerinin Türk izleyicilerini Hindistan ve Hint kültürü hakkında daha fazla bilgi edinme konusunda etkilediği dolayısıyla merak duygusunu cezbedtiği tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan sadece 6 görüşmeci kendi hayatlarında Hint kültürüne ait olan unsurları kullanmayı kültürel bir yozlaşma olarak değerlendirmiştir. Geriye kalan 14 görüşmecinin Hint kültürel yapısının önemli parçası olan dansları, kına gecesi, giyim kuşam gibi unsurları kendi hayatlarında uygulama konusuna sıcak yaklaştıkları saptanmıştır. Zira bu kişiler bu durumu

kültürel bir yozlaşma olarak görmekten ziyade bir zenginlik olarak değerlendirmiştir. Bazı görüşmecilerin Hint yemeklerini tatmak ve yapmak konusunda da istekli oldukları görülmüştür. Kadın görüşmecilerin çoğunluğunun özellikle Hint kültüründeki dans, giyim tarzına ve kına vs. konulara daha olumlu yaklaştıkları ve bunları kendi düğün ritüelleri içerisinde uygulamak istedikleri ortaya çıkmıştır. Erkek görüşmecilerin ise dans, giyim-kuşam ve kına gibi unsurları kendi hayatlarında uygulama konusunda kadınlara oranla daha az istekli oldukları belirlenmiştir. Bu duruma rağmen bazı erkek görüşmecilerin evlenecekleri kişinin istemesi durumunda düğün ritüellerinde Hint kültürüne ait unsurları kullanabileceklerini açıklaması dikkat çeken bir nokta olarak karşımıza çıkmıştır.

Görüşmecilerin yarısı Hint filmlerini seyrettikten sonra Hintçe öğrenme konusunda istek duyduklarını dile getirmiştir. Hatta bazı görüşmeciler Hintçe öğrenmeye yönelik teşebbüslerde bulduklarını açıklamıştır. Bu durum Hint filmlerinin Türk izleyicilerini Hintçe öğrenme konusunda etkilediğini gösteren önemli bir nokta olarak karşımıza çıkmaktadır.

Araştırma sonucunda elde edilen veriler görüşmecilerin çoğunluğunun Hint filmlerinin etkisiyle Hint diline karşı değil, ama Hindistan'a karşı sempati duymaya başladıklarını göstermiştir. Hatta bu sempatinin ve merak duygusunun etkisiyle bazı görüşmeciler Hindistan'a gitmek istediklerini kaydetmiştir. Sağlık ve hijyen konusunda sıkıntılar yaşayabileceklerine inanan kişiler dahi kısa süreliğine Hindistan'a gitmek istediklerini dile getirmiştir.

Görüşmeye katılanların çoğu Türk ve Hint kültürlerinin aile yapısı, büyüklere saygı gösterilmesi, aileye ve geleneksel değerlere önem verilmesi, akraba ve arkadaş ilişkileri gibi konularda benzerliğine vurgu yapmıştır. Bu durum katılımcıların çoğunluğu tarafından beğenilen bir durum olarak değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak yumuşak güç bağlamında değerlendirildiğinde Hint filmlerinin Türk izleyicilerin Hint kültürüne karşı sempati duymalarına ve onların kültürünü öğrenmeye yönelik araştırmalar yapmalarına sebebiyet verdiği tespit edilmiştir. Katılımcıların Hint filmleri sayesinde Hintçe ve Hindistan'a karşı merak duygusunun arttığı ve kendilerini Hintlilere benzetme noktasında çaba sarf ettikleri belirlenmiştir. Özellikle kadın izleyicilerin bu filmlerde gördükleri dans, giyim-kuşam ve kına gibi kültürel unsurları kendi hayatlarında uygulama konusunda oldukça istekli oldukları saptanmıştır. Bütün bu veriler göz önüne

alındığında Hint sinemasının yumuşak gücün temelini oluşturan kültürel unsurlarla, Türk izleyiciler üzerinde güç kullanmadan bir cazibe yarattığı ve kendilerine benzetmeye noktasında onları etkilediği ortaya çıkmıştır.

Yapılan bu çalışmanın nitel bir araştırma olması ve sınırlı sayıda kişiyle yapılan görüşmelerden elde edilen verilere dayanması nedeniyle sonuçlarının genellenmesi pek mümkün değildir. Bu nedenle bu konuyla alakalı elde edilen verilerin genellenip genellenmeyeceğini tespit etmek bağlamında daha kapsayıcı nicel nitelikte çalışmalar yapılabilir. Bu sayede cazibe ve benzemeye çalışma düşüncesinin önemli bir rol oynadığı yumuşak güç bağlamında Bollywood filmlerinin ve etkilerinin daha iyi tespit edilmesi mümkün olabilir.

Yapılan bu çalışmada genç nesil üzerine odaklanıldığı için örneklem sadece üniversite öğrencileriyle sınırlı kalmıştır. Oysaki Türk insanının Hint filmleriyle tanışmasının başlangıcı Avare filmine kadar dayanmaktadır. Bu nedenle bundan sonra yapılacak olan çalışmalarda yaş grubunun yukarıya çekilmesi neticesinde özellikle izlenen filmler, sevilen ve tanınan Hintli sanatçılar açısından farklı sonuçlara ulaşmak mümkündür. Bu bağlamda yapılacak olan başka bir çalışmada örneklemin yaş grubu yukarı çekilerek izleyicilerin Bollywood hakkındaki fikirleri tespit edilip yapılan bu çalışmanın sonuçlarıyla bir kıyaslama yapılarak aradaki benzerlik ya da farklılık ortaya konulabilir.

Kaynakça

Alexowitz, Myriam (2003). *Traumfabrik Bollywood. Indisches Mainstream-Kino*. Bad Honnef: Horlemann Verlag.

Asma, Necmettin (2012). Eğitime Eleştirel Bakış: “Yerdeki Yıldızlar”. <https://www.haksozhaber.net/egitime-elestirel-bakis-yerdeki-yildizlar-33396h.htm>. Erişim Tarihi: 07.08.2019.

Aydoğan, Bekir (2011). Güç Kavramı ve Kamu Diplomasisi. Ekopolitik Uluslararası İlişkiler Masası. Rapor No: 11-02.

Aydoğmuş, Kemal (2015). Bollywood Rüyasını Yaratan İki Yönetmen Raj Kapoor – Satyejit Ray <http://www.sonhaber.com.tr/makale/bollywood-ruyasini-yaratan-iki-yonetmen-raj-kapoor-satyejit-ray-2145.html>. Erişim Tarihi:17.05.2019.

Beyazperde.com (2019) Milyoner (Slumdog Millionaire). <http://www.beyazperde.com/filmler/film-129924/>. Erişim Tarihi: 07.08.2019.

Brockmann, Till (2002). “Bollywood singt und tanzt in der Schweiz.” *Das indische Kino und die Schweiz*. (ed. Alexandra Schneider) (ss. 54-65). Zürich: Edition Museum für Gestaltung.

Buchacher, Christiane (2004). Bollywood. Der indische Film und seine Bedeutung für in Wien lebende Migrant/innen. Diplomarbeit. Universität Wien.

Bollywood fanatikleri (2019). Erişim Tarihi: 26.11.2019.

- Bollywood fan Türkiye (2019). Erişim Tarihi: 26.11.2019.
- Bollywood Türkiye (2019). Erişim Tarihi: 26.11.2019.
- Dural, Murat (2018). Aamir Khan Filmlerinde Dinî Öğeler. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir.
- Dwyer, Rachel (2009). "Hinduism." *The Routledge Companion to Religion and Film*. (ed. J. Lyden): (ss. 141-161). London: Routledge Press.
- Erdentuğ Aygen (1985). "Çeşitli İnsan Topluluklarında Aile Tipleri". *Antropoloji Dergisi*. Sayı, 12.
- Filmizlesene (2012). Ghajini. <https://www.filmizlesene.pw/ghajini-altyazili-6-8.html>. Erişim Tarihi: 07.08.2019.
- Filmizlesene (2013b). Pi'nin Yaşamı. <https://www.filmizlesene.pw/pinin-yasami-8-2.html>. Erişim Tarihi: 07.08.2019.
- Filmizlesene (2015a). Yerdeki Yıldızlar-Her Çocuk Özeldir <https://www.filmizlesene.pw/yerdeki-yildizlar-8-5.html>. Erişim Tarihi: 07.08.2019.
- Filmizlesene (2013a). 3 Idiots (3 Aptal). <https://www.filmizlesene.pw/3-aptal-8-3.html>. Erişim Tarihi: 07.08.2019.
- Filmizlesene (2015b). Pk (Peekay). <https://www.filmizlesene.pw/pk-altyazili-8-7.html>. Erişim Tarihi: 07.08.2019.
- Filmizlesene (2016a). Baahubali (Başlangıç). <https://www.filmizlesene.pw/baahubali-baslangic-8-7.html>. Erişim Tarihi: 07.08.2019.
- Gahlot, Deepa (2002). "Villains and Vamps." *Bollywood. Popular Indian Cinema* (ed. Lalit Mohan Joshi). (ss: 252-297). London: Verlag Dakini Books Ltd.
- Gaenzle, Martin (2009). "Pop und Poesie/Sprachformen in Bollywood Love Songs." *Fokus Bollywood/Das indische Kino in wissenschaftlichen Diskursen*, (ed. Claus Tieber). Wien/Berlin: LIT Verlag.
- Gangar Amrit (2002). "Kulturgeschichtliche Aspekte des Bollywood Films." *Bollywood, Das indische Kino und die Schweiz* (ed. Alexandra Schneider). (ss. 40-53). Zürich: Hochschule für Gestaltung.
- Goerke, Adina (2010). *Bollywood in Deutschland - Eine Rezeptionsanalyse* Bollywood in Germany - *An analysis of reception*. Fakultät Medien. Bachelorarbeit, Mittweida.
- Güneş, Gamze (2019). "Bollywood Movies and Indian Diaspora How Indian Values Are Reconstructed?". *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 19(42), 101-125.
- Gür, Nurullah (2014). Yeni Türkiye'nin Yumuşak Güç Unsuru: Turizm (s.2). SETA Perspektif. Sayı 58. Temmuz 2014.
- Hepfullfilmizle (2019). Benim Adım Khan <http://www.hepfullfilmizle1.com/benim-adim-khan-turkce-dublaj-full-hd-izle.html>. Erişim Tarihi: 07.08.2019.
- Hürriyet Gazetesi (2008): Bollywood Hintlilere yetmedi Kollywood ve Tollywood da doğdu. <http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/bollywood-hintlilere-yetmedi-kollywood-ve-tollywood-da-dogdu-10316162>. Erişim Tarihi: 07.08.2019.
- Indianglamour (2012). Indische Bekleidung.<http://www.indianglamour.de/IndischeBekleidung.htm>. Erişim tarihi: 10.03.2019.
- Indiatoday (2011). Singer Asha Bhosle enters Guinness World Records for most single studio recordings (<https://www.indiatoday.in/movies/celebrities/story/asha-bhosle-enters-guinness-world-records-143858-2011-10-21>). Erişim Tarihi: 17.05.2019.
- Ingrids-welt (2012). Kleidung. <http://www.ingridswelt.de/reise/ind/html/kukkleidung.htm>, Erişim tarihi: 11.05.2019.
- İntersinema (2019). Dangal. <https://www.intersinema.com/dangal-filmi/>. Erişim Tarihi: 07.08.2019.
- İri, Murat (2013). "Bollywood Sineması: Hindistan'ın Hareketli Resim Sanayii Üzerine Notlar", *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, Sayı 18, (2013), 21-35.

- İzle7.com. (2019). Hint Dizileri, <https://www.izle7.com/kanal7/hint-dizileri>. Erişim Tarihi: 11.05.2019.
- Karakoç, Enderhan ve Mert, Abdullah (2013). "Sinema, Siyasal İktidar, İdeoloji ve Medya Üçgeni: Wag The Dog Filminin İncelemesi". *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı 34. s. 279-281. <http://www.itobiad.com/download/article-file/317027>. Erişim Tarihi: 07.08.2019.
- Kemp, Philip (2014). "Sinemanın Tüm Öyküsü." (Çev. Ertan Yılmaz ve Nuray Yılmaz). İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Keohane, Robert O. ve Nye, Joseph S. Jr. (1998). Power and interdependence in the information age. *Foreign Affairs*, 77(5), 81-94.
- Krauß, Florian (2007). *Männerbilder im Bollywood- Film/Konstruktionen von Männlichkeit im Hindi Kino*, Berlin: wvb Wissenschaftlicher Verlag.
- Lee, Geun (2008). A Theory of Soft Power and Korea's Soft Power Strategy, Graduate School of International Studies, file:///C:/Users/Eylem/Downloads/20081031_3_1%20Lee.pdf. 01.05.2019.
- Mai, Manfred ve Winter, Rainer (2006). *Das Kino der Gesellschaft – die Gesellschaft des Kinos: Interdisziplinäre Positionen, Analysen und Zugänge*. Köln: Halem.
- Majumder, Sonja (2009). Hindunationalismus, Identität und Hindi Blockbuster. *Fokus Bollywood/Das indische Kino in wissenschaftlichen Diskursen*. (ed. Claus Tieber): Wien/Berlin: LIT Verlag.
- Ntv.com.tr (2009). Slumdog Millionaire'in Oscar Başarısı. https://www.ntv.com.tr/turkiye/slumdog-millionairein-oscar-basarisi,L_2poFDjREarnfdo8Nq8FA Erişim Tarihi: 01.05.2019.
- Nye, J.S. (1990). *Bound to Lead: The Changing Nature of American Power*. New York: Basic Books.
- Noya, J. (2005a). The Symbolic Power of Nations. Real Instituto Elcano, Working Paper (WP) 35/2005. www.isn.ethz.ch/Digital-Library. Erişim Tarihi: 12 Ekim 2018.
- Nye, Joseph S. Jr. (2005b). Dünya Siyasetinde Başarının Yolu - Yumuşak Güç. Ankara: Elips Yayınları.
- Nye, Joseph S. Jr. (2011). *The Future Of Power*. New York: Affairs Publisher.
- Nye, Joseph S. Jr. ve Welch, David A.(2011). "Küresel Çatışmayı ve İşbirliğini Anlamak." (Çev: Renan Akman). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Pestal, Birgit (2007). *Faszination Bollywood/Zahlen, Fakten und Hintergründe zum „Trend“ im deutschsprachigen Raum*. Marburg: Tectum Wissenschaftsverlag.
- Rusch, Claudia (2012). "Frauen, Religion und Bollywood"- Das brahmanisch-hinduistische Frauenideal in populären Bollywood-Filmen aus dem Jahr 2009. Diplomarbeit. Universität.
- Shedde, Menakshi (2002). Die Schweiz: Ein Disneyland der Liebe. *Das indische Kino und die Schweiz*. (ed. Alexandra Schneider). (ss. 9 – 19). Zürich: Edition Museum für Gestaltung.
- Stolz Tanja (2007). Internet - Image – India. Eine semiotische Analyse indischer OnlineFrauenmagazine in Bezug auf die Darstellung der Inderin unter Berücksichtigung kulturspezifischer Unterschiede im "Bildeverhalten", Magisterarbeit, Norderstedt: Grin Verlag.
- Şentürk Kara, Eylem (2013). "Kültürlerarası İletişim: Kabhie Khushi Kabhie Gham Adlı Hint Filmindeki Kültürel Kodların İncelenmesi". *Selçuk İletişim Dergisi*, 8(1), 263-281.
- Tezkan, Yılmaz (2005). *Jeopolitikten Milli Güvenliğe*. İstanbul: Ülke Kitapları.
- Tieber, Claus (2007). *Passages to Bollywood/Einführung in den Hindi Film*. Wien: LIT Verlag.
- Uhl, Matthias (2004). *Indischer Film. Eine Einführung*. Bielefeld: Verlag transcript.
- Yıldırım, Leyla (2012). Dış Politikada Yumuşak Güç ve Seçili Örnek Hindistan. https://www.academia.edu/8551384/DI%C5%9E_POL%C4%B0T%C4%B0KADA_YUMU%C5%9EAK_G%C3%9C%C3%87_VE_SE%C3%87C4%B0L%C4%B0_%C3%96RNEK_H%C4%B0ND%C4%B0STAN. Erişim Tarihi: 07.06.2019.

Yıldırım, Nail, Tüzel, Emel ve Yıldırım, Veda Yar (2016). “Aamir Khan Filmlerinin Eğitimsel Açıdan İncelenmesi: 3 Idiots (3 Aptal) ve Taare Zameen Par (Her Çocuk Özeldir) Üzerine Bir Değerlendirme.” *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (36), 210-244.

İnternet Kaynakları

URL-1: Ulukut, Zeynep (2015). 20 yıldır Bollywood'ta oynuyor Cesur Yürek Gelini Alır. <http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/keyif/20-yildir-bollywood-sinemasinda-oynatilan-film-40003142>. Erişim Tarihi: 07.08.2019.

URL-2: Wierth Alke (2006). Der Inder-Wahnsinn. <http://www.taz.de/1/archiv/archiv/?dig=2006/05/31/a0235>, Erişim tarihi: 01.05.2019.

URL-3: [Www.bollyturk.com](http://www.bollyturk.com) (2017). Erişim tarihi: 11.12.2018.

URL-4: [Www.bollywoodfanatikleri.com](http://www.bollywoodfanatikleri.com) (2019). Erişim tarihi: 01.05.2019.